

MIR I DOBRO

Glasnik Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM

MOSTAR, L., 1, TRAVANJ 2018.

MIR I DOBRO, L., 1, TRAVANJ 2018., SLUŽBENO GLASILO

Izdaje: Hercegovačka Franjevačka provincija Uznesenja BDM, Franjevačka 1, pp 153, 88 000 Mostar; Tel (036) 333-525; Faks (036) 333-526 **Uredio:** fra Stanko Ćosić **Odgovara:** fra Miljenko Šteko **Lektorirala:** Irina Budmir **Zaključeno:** ožujak 2018. **Grafička priprema:** Sara Boras **Tisk:** Franjevačka tiskara FRAM-ZIRAL, Mostar 2018.

www.franjevci.info

mostar@franjevci.info

Sadržaj

Provincijalova riječ	04	Održan susret Međunarodne konferencije franjevačke komisije za dijalog	30
Iz Generalne kurije	05	Održana Skupština Unije europskih konferencijskih viših redovničkih poglavara i poglavarica	32
Iz života Provincije	07		
Đakonsko ređenje u Chicagu	07		
Đakonsko ređenje u Kongori	08		
100 godina života fra Bazilija Pandžića	09	Zajednička izjava članova Austrijske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine	34
Fra Milan Galić napustio bogosloviju i Zajednicu	16		
73. obljetnica ubojstva 66 hercegovačkih franjevaca	16		
Stepinčevo u New Yorku	19		
Naši pokojnici	22		
Preminula Anka Leutar, majka našega fra Nike	22	Motu proprio pape Franje o odreknuću od službe	38
Preminuo fra Oton Bilić	22	Poruka Pape Franje za 55. Svjetski dan molitve za duhovna zvanja	38
Preminula Anica Milić, majka našega fra Bože	26		
Preminuo fra Hadrijan Sivrić	27		
Iz franjevačkog i redovničkog života	30		
Održana sjednica Povjerenstva za pastoral zvanja pri KVRPP BiH	30	U Ružićima predstavljena knjiga "Sabrana djela fra Martina Mikulića"	42
Vijesti	41		
Zbornik radova "Kulturno povjesna baština općine Ljubuški"	41		
Adresar	44	Raspored osoblja	44

Provincijalova riječ

Uskrsli Krist u našem životu!

Sv. Franjo u svome osobno sastavljenom i predajnom „Časoslovu Muke Gospodinove“ prati Isusa od Maslinskog vrta do slave uskrsnuća. Večernju posebno posvećuje Kristovu uskrsnuću i njegovom kraljevskom dostoanstvu. Taj časoslov je jedan od smjerokaza za iščitavanje njegove duhovnosti koja je zorno obilježena kristološkim svojstvom. Sva dubina te duhovnosti javila se i rođena je iz njegove nutarnje zagledanosti u Krista. Nakon proživljene mladosti obilježene pristajanjem za zemaljske stvari, susreće Krista i postaje – istakli bi životopisci – mrtav svijetu. Neki su pisci kroz povijest kazivali da je Franjin život zapravo peto evanđelje. Ne u smislu nadodavanja četirima evanđeljima, nego glede njihove životne interpretacije, oživljavanja zbirne poruke, svjedočanstva riječima koje su sačuvane u zapisanom i prenesenom. Andđelo Klarentinski piše da mu se Krist ukazao i rekao mu da ga slijedi nastojeći kročiti stopama siromaštva i poniznosti. Sukladno tomu i Ubertino iz Casale ustvrđuje da je sam Isus oblikovao Franju na svoju sliku i priliku. Ujedno nam sv. Bonaventura prenosi da se u prošnji milostinje, upravo na uskrsni dan, sjećao Onoga koji se toga dana ukazao na putu za Emaus te je poput stranca i siromaha od braće prosio milostinju.

Misterij Krista obraćeni Franjo grli čitavim svojim bićem i upija svom čežnjom. Zagledanost u Krista tako je snažna da se, Kristovim darom, sam počeo pretvarati u objekt svoga promatranja. Silnom željom želio je osjetiti u vlastitom životu Isusov život. A želja mu bi ispunjena vidljivim obilježjima Kristovih rana. Darovana mu je i ljubav koja se obilno prelijevala ne samo na sve ljude, nego i na svako Božje stvorenje. Krist mu blisko dariva dio svoje patnje, i same svoje rane. A on je toliko ponirao u tajnu Krista da je sa sv. Pavlom mogao reći da nije ništa i nikoga više poznavao osim Krista, i to Krista raspetoga (usp. 1 Kor 2,2). Papa Pio XI. u svojoj enciklici *Rite expiatis (animis) - Očistivši propisno (duše)*, povodom 700. obljetnice Franjine smrti, razborito piše: „(...) Otud je došlo da on danas živi u ljudskim očima i živjet će kroz svu budućnost.“

S razlogom: rečena budućnost dohvaća i naše živote, kroz vrijeme u kojem se osjeća veliki raskorak između riječi i djela, između onoga što isповijedamo kao svoju vjeru i onoga što živimo u svakodnevnome životu, između onoga što napišemo kao zakon ili program i onoga što provodimo u djelu. Vremenu u kojem ljudi masovno gaze zakonitosti zdravog razuma, u kojem ozbiljno zanemaruju, gubeći se u materijalnome, svoju potrebu za duhovnim rastom.

Unatoč svemu lošem što u ovome ozračju zapažamo kao suprotivo i teško, papa Franjo u ovoj korizmenoj pripravi za Uskrs razdaje ohrabrenje kazujući: „Bog se, naime, ne drži po strani, nego ulazi u povijest čovječanstva, “upliće se”, ulazi u naš život kako bi ga svojom milošću oživio i spasio.“ (*Papin nagovor uz molitvu Andeo Gospodnji*, nedjelja 11. ožujka 2018.)

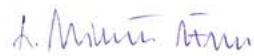
Mnogo je tema koje se mogu raskriliti, otvoriti. Na većinu njih ljudske odgovore gotovo nemamo. Stoga, uz zagovor sv. Franje, molimo da se Uskrsli „uplete“ i u naše živote, u ovodobnu povijest čovječanstva kako bi nas svojom milošću oživio, ojačao, vodio! Treba nam ta „upletonost“ u svim našim slabostima kako bismo ljudima danas mogli, poput Franje Asiškoga, darovati svjesnost, savjesnost, iskustvo tople Kristove prisutnosti. Uskrsli je Krist živ među nama. I to smo svjedočanstvo pozvani održavati, njegovati i vazda primjenjivati, prenositi bližnjima i manje znanimu.

Nemojmo usputno spominjati Krista kako bismo govorili o drugim događanjima i stvarima. Govorimo i živimo kao oni koji pripadaju Kristu! To je u svom biću suživljavao sveti Franjo i to smo pozvani živjeti. Kako? Na način sv. Franje - *anamnezom*, sjećanjem, molitvenim razmatranjem i svjedočenjem. Neka po nama bude vidljivo: Kristov događaj uskrsnuća vidno živi i danas!

*Sretan Uskrs!
fra Miljenko Šteko, provincijal*

Iz Generalne Kurije

Promjene Statuta Hercegovačke franjevačke provincije

	<p>Hercegovačka franjevačka provincija Uznesenja BDM Franjevačka 1, pp 153, 88000 Mostar, Bosna i Hercegovina tel.: +387 (0)36 333-525; faks: +387 (0)36 333-526; e-pošta: mostar@franjevci.info; www.franjevci.info</p> <p>Mostar, 31. prosinca 2017. Prot. br.545/2017.</p>
<p>Tekst izmjena u Provincijskim Statutima</p> <p>U našemu službenom provincijskom glasilu „Mir i dobro“ br. XLIX, od 2. rujna 2017., str. 6., objavljen je Dekret koji potpisuje Generalni ministar Reda manje braće fra Michael Anthony Perry, (prot. br. 107519/S187-17; od 24. srpnja 2017.), kojim su odobrene izmjene u Provincijskim Statutima donesene na Provincijskom kapitulu 2016.</p> <p>Ovim putem službeno objavljujem odobrene izmjene čl 36. i 74. koje postaju sastavni dio naših Provincijskih Statuta i obvezuju sve članove naše Provincije.</p> <p>Odobreni tekst na talijanskome jeziku čuva se u provincijskoj pismohrani, kao i pismohrani generalne kurije, a u nastavku je tekst odobrenih izmjena na hrvatskome jeziku.</p> <p>Mostar, 31. prosinca 2017.</p> <p> Fra Miljenko Šteko, provincijal</p> <p></p>	

Čl. 36.

§ 1. Definitorij i svaka kuća Provincije treba trajno skrbiti za Franjevački svjetovni red (FSR), te za Franjevačku mladež (FRAMA) u skladu s pravilom, Konstitucijama i Statutima FSR-a i FRAM-e.

§ 2. Provincijske duhovne asistente FSR-a i FRAME, koji imaju zadaću poticati i usklađivati asistente mjesnih bratstava, imenuje provincijalni ministar na kapitulskome kongresu sukladno propisima Generalnih statuta čl. 29 § 2

Čl. 74.

§ 1. Kandidate za službu provincijalnoga ministra predlažu sva svečano zavjetovana braća Provincije i to pomoću glasačkih listića, obilježenih pečatom Provincije bez potpisa (usp. GS 133§ 3) na kojima se upisuje ime i prezime jednog kandidata. Mogu biti predložena sva svečano zavjetovana braća svećenici koja su barem pet godina u svečanim zavjetima, osim onih koji se nalaze u eksklastraciji, koji borave nezakonito izvan zajednice ili kojima je zakonito oduzeto aktivno i pasivno pravo glasa u Provinciji. Ako u Provinciji ima više braće istog imena i prezimena, treba dodati oznaku: st/ariji/, ml/adji/, ili neku drugu koja pomaže u sigurnoj identifikaciji brata kojeg se bira. Ime i prezime kandidata treba čitko napisati, zatvoriti u omotnicu i predati predsjedniku kapitula u roku i na način kako to on odredi.

§ 2. Glasačke listiće prebrojava isto povjerenstvo kao što je to određeno u čl. 73. § 3. ovih Statuta. Predsjednik kapitula sastavi zapisnik o cjelovitom

ishodu glasovanja koji se sukladno Generalnim Statutima čl. 180 § 4 ne objavljuju braći u Provinciji. Potpuni ishod glasovanja za kandidate treba odmah poslati generalnom definitoriju s molbom za odobrenje trojice kandidata između kojih će se moći birati provincijalni ministar.

§ 3. Nakon što dobije od generalnog definitorija imena trojice kandidata za provincijalnog ministra, predsjednik kapitula treba svim svečano zavjetovanim članovima Provincije dostaviti ovjeren pečatom Provincije, bez mogućnosti potpisa, glasački listić za izbor provincijalnog ministra. Birati se može, i na listić treba upisati ime i prezime samo jednoga od trojice kandidata koje je generalni definitor odredio.

§ 4. Glasački listići za izbor provincijalnog ministra, u zatvorenoj omotnici bez potpisa na kojoj piše: Glas za provincijala, trebaju stići predsjedniku kapitula do roka kojeg on odredi. Kada taj rok istekne, listiće prebrojava isto povjerenstvo kao što je to određeno u čl. 73. § 3. ovih Statuta, bez da ih otvara, i pošto se o tome sastavi odgovarajući zapisnik, sve omotnice s glasačkim listićima stavi u zajedničku veliku omotnicu i nju zatvori a preklopni dio ovjeri pečatom Provincije.

§ 5. Veliku omotnicu s glasačkim listićima, kao i zapisnik, predsjednik kapitula čuva kod sebe do trenutka kada će na kapitulu biti otpečaćena i kad će se pristupiti pregledanju glasačkih listića i utvrđivanju rezultata glasovanja.

Iz života Provincije

Dakonsko ređenje u Chicagu

Naš brat fra Antonio Musa primio je sveti red đakonata u četvrtak, 14. prosinca u Hrvatskoj župi sv. Jeronima u Chicagu. Sveti red podijelio je pomoćni biskup Chicaga msgr. Alberto Rojas. U svečanome misnom slavlju uz kustosa fra Jozu Grbešu sudjelovalo je 15 hrvatskih svećenika, a zbor hrvatskih župa predvodio je fra Luka Čorić. Biskup Rojas, u svojoj vrlo sadržajnoj propovijedi, govorio je o važnosti služenja koje je u samoj srži kršćanske poruke pozivajući se na Isusv govor u Matejevu evanđelju: "Tako i Sin Čovječji nije došao da bude služen, nego da služi i život svoj dade kao otkupninu za mnoge." (Mt 20,28). Služenje u ljubavi tako postaje najbitniji dio poslanja kršćanina, a iznad svega đakona.

U ispunjenoj crkvi sv. Jeronima, bila je vidljiva velika radost nazočnih koji su doista bili oduševljeni sudjelovanjem u tom slavlju koje se ne događa tako često. Nazočni bijahu i neki od fra Antonijevih profesora i kolega s katoličkoga učilišta u Chicagu. Prijenos svete mise i cijelog obreda ređenja prenošen je uživo na Facebook stranici hrvatskih franjevaca tako da su ga mogli pratiti mnogi, posebice rodbina

i prijatelji u domovini. Na kraju svete mise pročitano je pismo provincijala fra Miljenka Šteke.

Nakon misnoga slavlja nastavljeno je zajedništvo večerom u dvorani sv. Jeronima gdje je fra Antonio zahvalio svima nazočnim kao i zajednicama Provincije i Kustodije, biskupu Rojasu, župi sv. Jeronima, i svima koji su ga pratili do ovoga dana.

Dakonsko ređenje u Kongori

Na blagdan svetoga Stjepana Prvomučenika, u utorak 26. prosinca 2017., u župnoj crkvi Presvetoga Srca Isusova na svetoj misi u 11.00, mons. Ratko Perić podijelio je sveti red đakonata trojici kandidata Hercegovačke franjevačke provincije i jednome dijecezanskom kandidatu.

Novoređeni đakoni su: fra Jure Barišić iz župe sv. Ante Padovanskog, Šuica; fra Robert Kavelj iz župe Blaženoga Alojzija Stepinca, Chicago; fra Jozo Hrkać iz župe Uznesenja BDM, Široki Brijeg i don Josip Radoš iz župe Srca Isusova, Kongora.

U koncelebraciji s biskupom bili su fra Miljenko Šteko, provincijal, generalni vikar don Željko Majić, župnik fra Stjepan Martinović, te oko 15 svećenika. Na samome početku sv. mise biskup Ratko pozdravio sve nazočne i čestitao Božić i blagdan sv. Stjepana. Nakon čitanja evanđelja prozvani su kandidati za sveti red. Biskup Ratko je prisutnima, posebno ređenicima uputio prigodnu homiliju ističući zadaće đakona.

Nakon homilije uslijedili su upiti ređenicima, litanije Svih Svetih koje je otpjevao fra Zvonimir Pavičić. Đakoni su molili litanije prostirući se na pod. Slijedila je blagoslovna molitva i polaganje ruku. Nakon obreda ređenja, župnici i gvardijani su pomogli ređenicima u oblačenju đakonske odore – dalmatike.

Zatim su primili evanđelistar – knjigu Evanđelja, i potom pristupili oltaru prinoseći darove za euharistijsku službu.

Na kraju je svetoga misnog slavlja provincijal fra Miljenko zahvalio Biskupu na činu ređenja. Izraze radosti i čestitanja uputio je obiteljima novih đakona, ređenicima i svima koji su ih pratili na putu do oltara.

Nakon liturgijskoga slavlja koje je uveličao župni zbor, kao i liturgijska asistencija bogoslova pod vodstvom don Pere Miličevića, upriličena je u župnoj kući zakuska za sve prisutne.

100 godina života fra Bazilija Pandžića

Zbornik radova u čast najstarijega Drinovčanina fra Bazilija Pandžića, predstavljen je u nedjelju 28. siječnja u dvorani Osnovne škole Antuna Branka i Stanislava Šimića u Drinovcima.

U nazočnosti Mostarsko-duvanjskog biskupa Ratka Perića, provincijala Hercegovačke franjevačke provincije dr. fra Miljenka Šteke, generalnoga vikara Mostarsko – duvanjske biskupije mr. don Željka Majića, humačkoga gvardijana fra Darija Dodiga, drinovačkoga župnika domaćina fra Josipa Mioča i njegova kapelana fra Velimira Bagavca, predsjednika Vlade Županije zapadnohercegovačke Zdenka Čosića, načelnika općine Grude Ljube Grizelja, franjevačkih novaka s Humca, franjevačkih postulanata iz Mostara, mnogih drugih franjevaca i redovnica, fra Bazilijeva brata Kreše i mnogobrojne rodbine i prijatelja, zupljana Drinovaca i okolice, predstavljen je zbornik u fra Bazilijevu čast.

Govornici na predstavljanju u čestitarskom tonu zahvalili su fra Baziliju za njegov veliki doprinos znanosti, posebno povjesnoj. Govorili su: fra Josip Mioč, biskup Ratko Perić, fra Miljenko Šteko, Ljubo Grizelj, Mario Bušić, fra Ante Marić, Srećko Tomas i fra Robert Jolić. Na kraju je svima zahvalio fra

Bazilije. Fra Bazilije je dobio i prigodne darove, a slavlje se nastavilo u dvorani župna ureda u Drinovcima gdje se kušala slavljenička torta. Program je vodio profesor Zvonimir Glavaš, a glazbom su večer uljepšali Frama Drinovci, fra Marin Karačić i Grudski gangaši.

Hercegovačka franjevačka provincija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru i Matica hrvatska – Ogranak Grude pripremili su zbornik u čast dr. fra Baziliju Pandžiću i darovali ga slavljeniku za 100. rođendan.

U utorak, 30. siječnja, u samostanu na Humcu fra Bazilije je proslavio svoj rođendan (30. 1. 1918. – 30. 1. 2018.). Na svečanoj se večeri okupilo pedesetak braće. Fra Bazilije je započeo molitvu Večernje te po svršetku časoslova zavao Božji blagoslov za blagovanje zajedničke

večere. Provincijal fra Miljenko zahvalio je fra Baziliju za sav trud u životu, povezujući njegov život s njegovim imenjakom sv. Bazilijem Velikim, i uručio mu album s fotografijama. Fotografije prikazuju fra Bazilijev život od školskih godina do danas.

General franjevačkoga reda fra Michael Perry poslao je fra Baziliju čestitku i blagoslov za stoti rođendan. Čestitka je pročitana za vrijeme večere. Fra Karlo Lovrić je pjesnički čestitao fra Baziliju. Gvardijan fra Dario Dodig, fra Žarko Ilić i fra Danko Perutina također su slavljeniku izrekli svoje čestitke i zahvale. Na kraju je fra Bazilije svima zahvalio i svakome pojedincu poželio mir i dobro.

SLIJEDI PROVINCIJALOV GOVOR ZA 100. ROĐENDAN FRA BAZILIJA PANDŽIĆA U NJEGOVOJ RODNOJ ŽUPI DRINOVCI

Braćo i sestre, gosti i prijatelji,
dragi nestore naše Provincije, o. Bazije!

Kad netko danas spomene 1918. godinu, većina ljudi spontano pomisli: Pa to je godina u kojoj se zvрšio Prvi svjetski rat. Tada su prestala strašna ratna stradanja koja su odnijela živote 10 milinuna vojnika i nepoznat broj civilnih žrtava, a ponovno započeo miran suživot naroda i obnova svega što je razoren ratom. Dakako da nakon svakoga rata počinje obnova, i materijalna i duhovna. Ali sa svršetkom rata ne prestaju ljudske nevolje izazvane ratom. Obnova traje dugo i teško pada na leđa civilna stanovništva. Poratne godine, premda u njima nema više pucanja i ubijanja, mogu biti za sirotinju teške kao i ratne. Poratna neimaština na našem hercego-vačkom kršu može biti bolna kao i ratne rane. Eto, u toj i takvoj tegobnoj poratnoj situaciji na 30. siječnja 1918. godine rodio se naš jubilarac koji danas stoji pred nama kao stogodišnjak. Koje i kakve su ga nevolje tukle u ranom djetinjstvu, jedva možemo i naslutiti. O tome bi nam on sigurno mogao pričati nadugo i naširoko.

Pred nama je danas najstariji član naše zajednice sa svojih sto godina života i sa svojom stogodišnjom mudrošću. A mi s dužnim poštovanjem i sa zahvalnošću za dar njegova života želimo zajedno s

njim proslaviti taj visoki jubilej. Svjetovni novinari zacijelo ne bi danas mogli odoliti napasti da pitaju našega fra Bazilija u čemu je tajna dugoga života: Je li tu u pitanju neka posebna hrana, neko posebno piće, radi li se tu o nekim posebnim tjevježbama? Siguran sam da bi im fra Bazilije radije govorio ne toliko o dugom, koliko o dobrom životu. A njih bi onda zanimalo što je zapravo dobar život, što je uopće dobro. Naslućujem da bi se fra Bazilije sjetio definicije dobra kako ga je učila skolastička filozofija te bi im rekao: Bonum ex integra causa, malum ex quolibet defectu – Dobro je ono što je dobro u cijelosti, u svakom pogledu, sa svakoga stajališta, a zlo je ono što ima bilo kakav nedostatak. Dobar je život onaj život koji je dobar sa svakoga motrišta. Poučio bi ih da se život živi od početka prema kraju, ali razumjeti ga se može, kako kaže Kierkegaard, tek od kraja, zapravo tek iz perspektive vječnosti. Uputio bi ih na Božji zakon: „Poštuј oca svoga i majku svoju ... da dugo živiš i dobro ti bude na zemljji“ (Pnz 5, 16), jer je samo Božji zakon jamstvo dobrog života. (Fra Bazilije je znao reći da nije htio voziti auto, iako je položio vozački ispit, jer mu je majka rekla da je bolje da ne vozi!) Mnogi nerazumno gaze punim korakom u život, a razboriti slušaju savjet mudrosti: „U svim svojim djelima misli na konac, pa nećeš nikada grijesiti.“ (Sir 7,36)

Svaki je čovjek, zbog svoga nemjerljiva ljudskog dostojanstva, zapravo dragocjenost čitava čovječanstva. Ljudi koji dožive visoke godine redovoto su i posebno zaslужni ljudi. U mnogim zemljama odaje im posebno priznanje i država. Tako, recimo, u Engleskoj svi stogodišnjaci od stote godine pa nadalje dobivaju posebno pismo engleske kraljice. U Njemačkoj je sve do prije dvadesetak godina bio običaj da stogodišnjaci dobivaju posebno pismo njemačkoga predsjednika i novčanu nagradu. Kako se broj stogodišnjaka povećavao, novčana nagrada je ukinuta, a predsjednikovo pismo-čestitku dobivaju i dalje. Tako, recimo, našao sam u statistikama, u 2004. godini je u Njemačkoj bilo 4.123 osobe sa 100 godina. Danas ih vjerojatno ima mnogo više.

Mi svome dragome slavljeniku ne donosimo nikakve velike materijalne darove. Ne zatravavamo ga ničim materijalnim. Došli smo u Drinovce da u njegovoj rodnoj župi jednostavno, ali srdačno obilježimo njegov 100.

rođendan – predstavljanjem ovoga Zbornika njemu u čast. Božja providnost odredila je da ovdje bude njegov izvir u zemaljski život. Ovdje ga je hrvatska katolička majka dojila svojim mljekom u kojem mu je davala sve majčinsko i bitno za život. Ovdje ga je zanjihala u hrvatskoj kolijevci, nad kojom je brižno bdjela, zacijelo često drijemajući od umora, ali s krušicom u ruci moleći za njegovu budućnost. Ovdje je naš fra Bazilije zvršio prve životne nauke. Podsećajući danas na njegovo djetinjstvo u Graovišću i Drinovcima, sa zahvalnošću i molitvom sjećamo se njegovih roditelja, obitelji i rodbine iz kojih je ponikao i nama darovan. Ovdje je mali Stipan, fra Bazilije bio u sigurnim roditeljskim rukama. A kad su ga roditeljske ruke dovele i predale fratrima, on je prepustio Gospodinu svoje putove (Ps 37,5) koji su ga desetljećima vodili bijelim svijetom i vratili na smiraj u Domovinu.

Moglo bi se o fra Baziliju govoriti mnogo. U sto godina života čestit čovjek se obogati mnogim iskustvima i zaodjene mnogim krjepostima i kvalifikacijama. Tako je slučaj i s našim fra Bazilijem. Ali nemoguće je u kratkom govoru govoriti o svemu pa će istaknuti samo tri stvari.

1. Prvo bih naglasio njegovu ljubav. Fra Bazilija je ljubav prema Provinciji, Crkvi i Domovini odvela na studije u inozemstvo da ih tamo završi, ali da se vrati i predaje u Domovini. Ali Božji su putovi nepredvidivi. Ostao je u inozemstvu gotovo čitav jedan prosječan ljudski život! No, Gospodin je dodao njegovom životu još dosta godina i promijenio prilike da se može vratiti. Omogućio mu je da njegova ljubav prema svome narodu bude životvorna i ovdje.

2. Na drugome mjestu spomenuo bih njegovu pravocrtnost. Njegovi su životni putovi krivudali, ali on je živio pravocrtno. Nije lako živjeti pravocrtno. To stoji skupo, ali zato i vrijedi bezmjerno.

3. Treća fra Bazilijeva kvaliteta je temeljitost: Studije je završavao temeljito i na vrijeme. Sve što je pisao, napisao je temeljito. Pogledajte njegova djela. Koliko je u njima temeljitosti i akribije!

Dragi o. Bazilije, zahvaljući Vam od srca što ste svoj dugovječni život ugradili u našu zajednicu i za nebrojena pojedinačna dobra, želim Vam obilan Božji blagoslov i Božju blizinu u svim danima Vašega života.

**SLIJEDI PROVINCIJALOV GOVOR NA HUMCU,
30. SIJEĆNJA 2018.**

Draga braćo, dragi o. Bazije!

Kad u nekoj redovničkoj zajednici jedan član zajednice slavi svoju Stoljetnicu, onda to nije slavlje samo toga člana. To je radost i slavlje cijele zajednice.

Ali to nije sve. Ima tu još neštovažno: To slavlje je i vrlo važna prigoda da cijela zajednica nešto nauči za budućnost. To je neka vrsta zorne nastave za sve nas. Naime, kod tako iskusne braće mogu se naći neke istaknute posebnosti, koje je vrijedno promotriti a onda i naslijedovati. Jer kaže mudri Evagrije Pontik: „Ne govori samo s užitkom o djelima otaca, nego zahtijevaj i od sama sebe da činiš ista djela!“

Pri kraju spisa o svome životu fra Bazilije piše sljedeće: „... zahvaljujem Bogu što me je ovako kroz život vodio. Tim više što me je konačno doveo u rodni kraj da se u njemu saberem, da se pokajem za svoje slabosti iz prošla života i pripravi me da se na koncu zemaljskoga života susretнем s Njim i s Njim ostanem živjeti kroz svu vječnost.“ Ta rečenica svakome od nas trebala bi biti najvažniji predmet škole života. Naime, u profil zrela i cjelovita čovjeka osobito spada da zna mjeru i vrijeme stvari, da zna kad treba što činiti, kad ne činiti.

Isus kaže da on ima svoj čas. Odbija učiniti nešto za što još nije došao čas. Sveti pismo veli da sve ima svoje vrijeme: Vrijeme rađanja i vrijeme umiranja, vrijeme sađenja i vrijeme čupanja posađena..., vrijeme plača i vrijeme smijeha... itd (usp. Prop 3). A narodna poslovica dodaje: Treba znati zasvirati, ali treba znati i frulu zadjenuti za pojas. To su dvije različite stvari, ali svaka ima svoje vrijeme. I valja prihvatiiti i jednu i drugu stvar, i jedno i drugo vrijeme.

Gospodin je odredio da fra Bazilijevo izvir u ovaj život bude u njegovom rodnom Graovišću podno Bristovice u župi Drinovci, – a onda je život potekao poput plaha potočića iz toga pradidovskoga vrila i žuborija preko Širokoga Brijega i Mostara – odnosno Ugrovače i Neretve, da bi se u mnogim susljednim desetljećima stopio s rimskim Tiberom. Potom trajnije nastavio svoj savski protok u Zagrebu, i na kraju, kako on sam napisao u svome autobiografskom rukopisu Predraga Hercegovina, evo me! – sve nekako doteče do Trebižata uz ovaj humački samostan.

Ako bude Božja volja da se ovako nađemo zajedno i za njegov 110. rođendan, osluškujući žuborenje Trebižata, fra Bazilije neće imati ništa protiv toga...

A vjerujem, ne bi imao ništa protiv ni fra Bazilijev imenjak, Kapadočanin sv. Bazilije iz postkonstantinovskoga doba. Dok je on još u mladosti studirao u Ateni, Sokratovu gradu, veli se da je poznavao samo dva puta, jedan do crkve i drugi do škole...

Dragi naš slavljeniče! Kad su vam poglavari prije stupanja u novicijat godine 1935. predložili da uzmete ime fra Bazilije, očito nisu pogriješili. Jer, kako se da iščitati iz Vašega životna puta, i kod Vas se sve da svesti na dva glavna pravocrtne puta - jedan do crkve i drugi do škole! A ne može se zanijekati i činjenica da ste i Vi znali odgovoriti na životne izazove i to često vrlo spretno i vrlo dojmljivim gestama... (dva primjera iz fra Bazilijeva života...)

Dragi braćo, postoje majstori za mnoge djelatnosti. Netko je majstor za drvo, netko za strojeve, vozila, netko za satove, netko za računala... Svatko od nas traži pravoga majstora kad mu se nešto pokvari. No, u konačnici, svima nama je najpotrebniji učitelj, majstor za – život! A život je jedini „zatan“ u kojem je tako malo majstora, a puno šegrtova.

Usudio bih se kazati da je naš fra Bazilije veliki majstor života. Tako visoki i duboki rođendan od jednoga stoljeća našega brata – vrlog virtuoza života – može nam biti dragocjena prilika da nešto naučimo, da „ugrabimo“ neku njegovu majstorskiju crtiju i ugradimo je u svoj šegrtski život. Čestitajući fra Baziliju visoki jubilej, istodobno mu zahvaljujem što smo, baveći se njime, imali prigodu naučiti mnogo za svoj život.

Dragi fra Bazilije, hvala Vam za posvemašnje dosljedanstvo kojim ste obilježili sliku hercegovačkoga franjevca u našemu Redu. Hvala za izvanrednu znanstvenu ozbiljnost, intelektualno poštenje i akribičnost kojom su obilježena Vaša pisana djela, a koja sliče gorskomu masivu na kojemu se mogu poduzeti još beskrajni iskopi. I osobito, hvala za Vašu nepatetičnu franjevačku skromnost i jednostavnost!

U ime sve braće naše Provincije čestitam i darujem ovaj album – Stoljetnicu!

Pax et Bonum!
1918 30 Gennaio 2018
Samostan Sv. Ante
Ljubuški - Humac

Fr. Bazilije Pandžić, OFM
Nel suo 100º compleanno

*Il Signore ti benedica e ti custodisca.
Ti mostri il Suo volto e ti protegga.
Rivolga su di te la luce del Suo sguardo
e ti doni la Sua pace
Il Signore ti benedica. †*

Fr. Michael A. Perry, ofm
Ministro generale e servo

Pax et Bonum!
1918. 30. siječnja 2018.
Samostan Sv. Ante
Ljubuški – Humac

Fr. Bazilije Pandžić, OFM
Za tvoj 100. rođendan

Neka te blagoslovi
Gospodin i neka te čuva.
Neka te Gospodin licem svojim
obasja i milostiv neka ti bude.
Neka pogled svoj Gospodin svrati
na te i mir ti podari.
Neka te blagoslovi Gospodin.

Fr. Michael A. Perry, OFM
Generalni ministar i sluga

ORDO FRATRUM MINORUM MINISTER GENERALIS

Curia Generale dei Frati Minori (OFM), Via S. Maria Madriatice 25, 00165 Roma - Italia. Tel. +39.06.684919
Fax. +39.06.632247 - eMail: mingen@ofm.org

FRA BAZILJE PANDŽIĆ
Trg Sv. Ante 1.
BiH- 88 320 LJUBUŠKI-HUMAC

Carissimo Fr. Basilio,

il Signore ti dia pace!

Ho appreso con gioia la bella notizia che il prossimo 30 gennaio p.v. compirai cento anni di vita, un grande traguardo che il Signore ti concede di raggiungere e che merita d'essere celebrato nella lode e nella gratitudine a Lui "Datore di ogni bene"; il dono della vita, infatti, nonostante la fatica e il dolore che la segnano (cfr. Sal. 90 [89], 10), è troppo bello e prezioso perché ce ne possiamo stancare.

Anch'io, pertanto, sento il desiderio di unirmi a te, insieme a fr. Ivan Sesar, definitore generale e procuratore dell'Ordine e ai tanti confratelli dell'Ordine, specialmente a quelli della tua Provincia, nonché ai tuoi parenti e amici, anzitutto per rendere grazie a Dio per i doni e le opportunità che ti ha elargito con abbondanza sino ad oggi. Ripercorrendo le tappe della tua esistenza, che s'intreccia con la storia di gran parte del secolo XX, col pensiero vedo affiorare nel tuo volto i volti di innumerevoli altre persone, alcune delle quali particolarmente care e significative: sono memorie di eventi ordinari e straordinari, di momenti lieti e di vicende segnate dalla sofferenza. Sopra ogni cosa, tuttavia, vedo stendersi la mano provvidente e misericordiosa di Dio Padre, il quale "cura nel modo migliore tutto ciò che esiste" (S. Giovanni Damasceno, *Esposizione della fede ortodossa*, 2, 29) e "qualunque cosa gli chiediamo secondo la sua volontà egli ci ascolta" (1 Gv 5, 14). A Lui, dunque, unendomi spiritualmente a te e interpretando i tuoi sentimenti, dico con il Salmista: "Tu mi hai istruito, o Dio, fin dalla giovinezza e ancora oggi proclamo i tuoi prodigi. E ora, nella vecchiaia e nella canizie, Dio, non abbandonarmi, finché io annunzi la tua potenza, a tutte le generazioni le tue meraviglie" (Sal 71 [70], 17-18).

In questo spirito, mentre ti auguro, carissimo fratello e padre Basilio, di vivere serenamente gli anni che il Signore ha disposto per te e, nonostante le limitazioni sopraggiunte con l'età, di conservare il gusto della vita. E' bello, infatti, potersi spendere fino alla fine per la causa del Regno di Dio.

Ti affido a Maria Immacolata, Madre dell'umanità pellegrina, affinché preghi per te e per noi che ci stringiamo a te con affetto "adesso e nell'ora della nostra morte". Ella ti tenga sempre stretto a Gesù, Figlio suo diletto e nostro fratello, Signore della vita e della gloria. Il Serafico Padre Nostro Francesco ti benedica e segni un Tau sulla tua fronte, come anch'io faccio con tutto il cuore e con tutta la riconoscenza e riverenza che ti è dovuta!

Tuo in Domino

Michael A. Perry
Fr. Michael A. Perry, OFM
Ministro Generale e Servo

Roma, dalla nostra Curia Generale, il 17 gennaio 2018
Memoria liturgica di S. Antonio Abate

Prot. MG. 8/17

Internet: <http://www.ofm.org>

*P*redragi fra Bazilije,

Neka ti Gospodin podari mir!

Radosno sam primio lijepu vijest da ćeš ovog 30. siječnja navršiti 100 godina života, jedan veliki cilj koji ti je Gospodin omogućio ostvariti i koji zaslužuje proslavu u Njegovu slavu i zahvalu, „Darivatelja sveg dobrog“, zapravo dara života unatoč teškoćama i boli koje ga obilježavaju (usp. Psalm 90 [89], 10) prelijep je i predragocjen da bi se od njega umorili.

Stoga i ja osjećam želju da ti se pridružim, zajedno s fra Ivanom Sesarom, generalnim definitorom i prokuratorom Reda i s mnogobrojnom subraćom Reda, osobito onima iz tvoje Provincije, kao i s tvjom rodbinom i prijateljima, prije svega da zahvalimo Bogu za darove i prilike koje ti je do sada dao u izobilju. Promatraljući faze tvog postojanja, koje se isprepliće s poviješću velikog dijela 20. stoljeća, u mislima u tvom licu vidim odraz lica brojnih drugih osoba od kojih su neke osobito drage i značajne: to su sjećanja na obične i neobične događaje, vesele trenutke i događaje obilježene patnjom. Međutim, više od svega vidim kako Gospodin Bog pruža svoju providnu i milosrdnu ruku, koja „na najbolji način brine o onome što postoji“ (Sv. Ivan Damaščanski, Izlaganje o pravovjerju, 2, 29) i „ako što ištemo po volji njegovoj uslišava nas“ (1 Iv 5,14). Dakle, duhovno se sjedinivši s tobom i tumačeći tvoje osjećaje, kažem Mu sa psalmistom: „Bože, ti mi bijaše učitelj od mladosti moje, i sve do sada naviještam čudesa tvoja. Ni u starosti kad posijedim, Bože, ne zapusti me, da kazujem mišicu tvoju naraštaju novom i svima budućima silu tvoju“ (Ps 71 [70], 17-18).

U tom duhu, predragi brate i oče Bazilije, uz želju da proživiš mirno godine koje ti je Gospodin dodijelio, unatoč ograničenjima koja dolaze s godinama, želim ti i da sačuvaš životnu radost. Zapravo je lijepo kad čovjek može proživjeti život do kraja za Kraljevstvo Božje.

Povjeravam te Mariji Bezgrešnoj, Majci čovječanstva koje hodočasti, da moli za tebe i za nas koji te grlimo s ljubavlju „sada i u času smrti naše“. Ona te čvrsto drži na putu k Isusu, svom ljubljenom Sinu i našem bratu, Gospodinu života i slave. Naš serafski otac Franjo te blagoslivlje i stavlja znak križa na tvoje čelo, kao što to i ja činim svim svojim srcem i priznanjem i poštovanjem koje zaslužuješ!

Tvoj in Domino

Fra Michael A. Perry, OFM
Generalni ministar i sluga

Rim, iz naše Generalne kurije, 17. siječnja 2018.
Liturgijski spomendan Sv. Antuna Opata

Fra Milan Galić napustio bogosloviju i Zajednicu

Zagreb, 12. veljače 2018. – Bogoslov četvrte godine fra Milan Galić odlučio je napustiti bogosloviju i Zajednicu. Odluku je donio nakon razmišljanja i molitve. Zahvalio je cijeloj Zajednici na svemu što

mu je pružila za vrijeme boravka u našim odgojnim ustanovama. Želimo mu Božji blagoslov i uspjeh u budućem životu i radu.

73. obljetnica ubojstva 66 hercegovačkih franjevaca

U povodu 73. obljetnice jugokomunističkog ubojstva 66 hercegovačkih franjevaca, u samostanskoj crkvi na Širokom Brijegu 4. – 7. veljače održali su se »VIII. dani pobijenih hercegovačkih franjevaca«. Prva tri dana molitveni program započinjao je molitvom krunice, a nastavljaо se slavljenjem sv. mise zdušnice za ubijene fratre i puk. U ta su dana sv. mise predslavili fra Antonio Šakota iz Mostara, fra Domađo Šimić iz Banja Luke i fra Ivan Matić iz Samobora, uz sumisništvo vicepostulatora fra Miljenka Stojića i fratra iz širokobriješkog samostana. Molitvom krunice, čitanjem i pjevanjem na sv. misama posebno su sudjelovali ministranti, članovi franjevačke mladeži te članovi franjevačkoga svjetovnog reda i zborova koji djeluju u župi.

U ta tri dana dodijeljene su i nagrade te prigodne plakete nagrađenima na »VII. nagradnom natječaju« na temu pobijeni hercegovački franjevci. Zastupljeni su bili uzrasti djeca, mladež i odrasli.

Na dan obljetnice ubojstva franjevaca na Širokome Brijegu, 7. veljače, koji je ujedno i dan sjećanja na sve fratre ubijene u Drugom svjetskom ratu i poraču, molitveni program započeo je u 16.00 molitvom kraj ratnog skloništa gdje su članovi Frame Široki Brijeg zapalili 12 svjeća u znak sjećanja na 12 frata ubijenih i spaljenih u tome skloništu. Nakon molitve procesija se uputila u samostansku crkvu prema grobu gdje su pokopana 24 ubijena fratra. Sv. misu zdušnicu predslavio je fra Miljenko Šteko, provincijal hercegovačkih franjevaca, uz sumisništvo vicepostulatora fra Miljenka Stojića, generalnoga vikara hercegovačkih biskupija don Željka Majića, gvardijana samostana hercegovačkih franjevaca te velikoga broja frata iz Provincije. Prostrana samostanska crkva

bila je dupkom puna, unatoč veoma kišnom vremenu. Pjevanje na sv. misi predvodio je veliki župni zbor pod ravnanjem s. Mire Majić. Misno čitanje pročitao je fra Rade Dragičević, jedan od trojice još živućih hercegovačkih fratara koji su pohađali glasovitu franjevačku gimnaziju na Širokome Brijegu, a molitvu vjernika čitali su gvardijani samostana.

Fra Miljenko je u propovijedi istaknuo sljedeće. »Na početku još jednoga našeg vjerničkog bdijenja i sjećanja, naš pogled počiva na nezacijeljenim ranama prošlosti, u 73. obljetnici, zbog kojih ne možemo ne trpjeti – jer to je bol vlastita ovoj Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji, našoj krajevnoj Crkvi i čitavome našemu puku. U posljednje je vrijeme sve više iskaza još preostalih živih svjedoka o brojnim stratištima jugokomunističkih postrojba nad našim narodom. Mučene su i ubijane na tisuće naših ljudi – nečijih sinova i kćeri, djedova, baka, očeva, braće, majki, sestara. U ovo molitveno sjećanje sabiremo sve progutane suze i sve neprospavane noći, sve boli koje su kidale žalosna srca onih koji su iza njih ostali, a morali su šutjeti, lišeni svih prava, pa i onih na pokop, dostojanstveno posljednje počivalište i sjećanje.« Propovijed je završio riječima: »Draga braćo i sestre, previše je pitanja i teških zadaća za naše umorne duše na ovome dugom prijelazu između dva tisućljeća: umor od ratova, umor od dugih poraća i nejasne budućnosti, umor od bijede i tolikih nepravdi, umor od mnoštva informacija i polu-informacija, umor od svega i svačega. A gdje pronaći snagu? U Kristu Isusu, koji je Put, Istina i Život. Uputimo se k njemu koji nas poziva u današnjem evanđelju: "Dođite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja će vas odmoriti." (Mt 11, 28)«

Na kraju sv. mise zadušnice nazočnima je neko-liko riječi uputio generalni vikar hercegovačkih biskupija don Željko Majić koji je prenio pozdrave mjesnoga biskupa Ratka Perića te istaknuo kako se nada da će se prikupiti svi potrebni dokazi da bi ubijeni fratri bili proglašeni mučenicima. Fra Miljenko Stojić, vicepostulator postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće«, izrekao je kratko izvješće o radu Vicepostulature u protekloj godini, a vjernicima se obratio i gvardijan širokobriješkoga samostana fra Tomislav Puljić zahvalivši se svima koji su sudjelovali i pomogli u organizaciji ovog molitvenog programa.

U ta četiri dana molitveni program je internetom i radiovalovima prenosila Radiopostaja Široki Brijeg. A i mnogi drugi mediji izvjestili su o svemu, na čemu im se posebno zahvalio vicepostulator fra Miljenko Stojić.

Široki Brijeg, 7. veljače 2018. (www.pobjjeni.info)

SLIJEDI PROVINCIJALOVA HOMILIJA 7. VELJAČE 2018.

Draga braće i sestre!

U „Hasidskim pričama“ zapisano je da je neki tumač Svetoga pisma, kad bi video da netko trpi, tome se trpljenju pridruživa tako snažno da je ono postalo njegova vlastita bol. Kada mu je jednom netko kazao kako mu se divi zbog toga što trpi s drugima, odvratio je: „Kako to misliš, trpim s drugima? Pa to je moja vlastita bol, kako bih mogao ne trpjeti?“

Na početku još jednoga našeg vjerničkog bdijenja i sjećanja, naš pogled počiva na nezacijeljenim rama prošlosti, u 73. obljetnici, zbog kojih ne možemo ne trpjeti – jer to je bol vlastita ovoj Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji, našoj krajevnoj Crkvi i čitavome našemu puku. U posljednje je vrijeme sve više iskaza još preostalih živih svjedoka o brojnim stratištima jugokomunističkih formacija nad našim narodom. Mučene su i ubijane na tisuće naših ljudi – nečijih sinova i kćeri, djedova, baka, očeva, braće, majki, sestara. U ovo molitveno sjećanje sabiremo

sve progutane suze i sve neprospavane noći, sve боли koje su kidale žalosna srca onih koji su iza njih ostali, a morali su šutjeti, lišeni svih prava, pa i onih na pokop, dostojanstveno posljednje počivalište i sjećanje.

Danas je dan – bolni spomen pogibije naše braće ovdje, u koji su uključene i sabrane sve te boli i žalosti ovoga naroda! Onoga trenutka kad su oni prijelazom iz konačnosti u beskonačnost napuštali svoju zemaljsku bol, ona je ostala u srcima ove Zajednice i ovoga puka. No, nismo bili sami. S nama je u neupadljivom udioništu i zagovoru, sve ove godine, sva ova desetljeća, naša širokobriješka Gospa i zaštitnica naše Provincije, naša – na ovaj dan, sedmi u veljači, Žalosna Majka – Mater Dolorosa. Uz Nju smo sve ove godine nanovo iščitavali riječi današnjega evanđeoskog ulomka i postajali svjesniji da nas sam Gospodin u našoj ranjenoj povijesnoj zbilji poziva „izmučene i opterećene“, još bliže k sebi.

A bivali smo silno i izmučeni i opterećeni, udarani u život u njegovoj cjelovitosti i dovođeni na rub apokaliptičkih provalja. U onim olovnim komunističkim vremenima, ova je Provincija tiho puštaла izmučen krik u brojnim kazamatima, u cinizmu okrutnih zapovjedničkih glasova onodobnih tzv. „osloboditelja“, koji su udarcima raznoraznih bičeva nanovo i opet udarali po život tkivu ove Zajednice. I trajali su, produljeni čak i nakon 90-tih godina prošloga stoljeća, prigušeni udarci raznih znanih i mnogih neznanih i skrivenih, anonimnih moćnika tame.

Unatoč svim događajima, ova Zajednica se kroz sve te godine opirala tako što je krik svoje nevolje, uz Gospin zagovor, pretakala u najdublju molitvu Bogu, čiju je beskrajnu ljubav osjećala blizu. Poput Veronike, Provincija je brisala ostatke krvi i suza i te rupčice čuvala, odvajala ih od svake profanosti, sačuvala, te danas, s brojnim svjedočanstvima, u postupku mučeništva „Fra Leo Petrović i 65 subraće“, želi ih darovati na zornost i prosudbu Crkvi Kristovoj.

Ovdje, u ovo predvečerje, sigurno nismo došli radi tužbi ubojica bez suda i zatornika života naše braće, naše Provincije i svih žrtava našega naroda, koji –

ipak, uglavnom šute u dugim desetljećima. Mi vjerujemo i iz tevjere učimo i nadamo se, onaj vječni život Bogom udahnut, kojega nikakva ovozemaljska sила smrti ne može prekinuti, nadilazi i svaku ljudsku moć raspolaganja nad istinom toga života i istinom njihovih zemnih skončanja.

Istina o njihovim pretrpljenim mukama ne može trajno skončati u hirovima one sudbine koju su ubojice isplanirali i izveli, držeći da će ih tako predati ništavilu. „Sa životom smrt se sasta i čudesna borba nastala: vođa živih pade tada i živ živcat opet vlada“..., posljednica je Uskrsa koja je pratila njihove redovničke i svećeničke živote. Stoga duboko usidreni u otajstvo Uskrsloga, nadamo se da su oni u susretu s Raspetim i Uskrslim Kristom, koji je svakoga od njih nazvao njegovim imenom i uveo u istinu o njima samima i svemu što se događalo.

Braćo i sestre, vrijeme bi i u ovo predvečerje bilo samo za bolnu jadikovku da nam nije naše vjere koja je uvijek i svagda utočište i sigurnost. Okolnosti su često kroz povijest jednima bile samo crni potapajući valovi smrti, a drugima je i najmanji ostatak života bio supstrat za novi procvat. Oni koji su doživjeli taj procvat, svoj bi pogled, nakon mučne i bolne horizontalne životne staze, podizali prema vertikali.

A za taj pogled prema okomici, za procvat, nužna je vjernička zahvaćenost otajstvom i prepoznavanje prisutnosti Davatelja u ovim darovima kruha i vina na oltaru, koji govori: „...tješite se, ja sam pobijedio svijet“ (Iv 16, 33).

U Ps 101 (redak 10) spominje se čaša, pehar u kojega onaj tko tuguje izlijeva svoje suze i mijesih s blagoslovom. Ovaj pehar, ova čaša blagoslovna, darivala je ovdje snagu u svetim Misama u kojima je, euharistijski dar Kristove prisutnosti, čaše naših suza preobražavao u kalež blagoslova i darove novoga života!

Zbog Njegove ljubavi koju slavimo ovim sakramen-tom Euharistije, koju sv. Pavao tako zorno predstavlja u svojoj poslanici, naš se pogled mora zaustaviti i na našoj današnjici.

A danas, dok se sjećamo teških rana iz naše prošlosti, vidimo da nam vrijeme, u ovome našem ozemlju, i nije tako skloni: među nama je više smrti nego života; Statistike sprovoda i krštenja prevaguju dobrano na stranu smrti i umrlosti. K tome, pokrenut je val odlaska naših obitelji na Zapad, koje u okolnostiima nesrećenih društvenih i ekonomskih odnosa, i mnogih čudnih poticaja, u odlasku vide vlastiti izlaz i rješenje egzistencijalnih problema. Taj egzodus već odavno poprima zabrinjavajuće razmjere. Lebdi nam nad glavama mnogo pitanja čiji nas odgovori možda i straše. Ako bježimo od straha, nikad mu nećemo umaći. A i onaj koji ponesemo na put sa sobom, u tuđini se samo umnaža. Etos istine poziva nas, pa i u strahu od mogućih neugodnih odgovora, na sve uvide možebitne vlastite pogrješivosti, na osobni ispit savjesti, na odgovornost i kritičku reviziju u odnosu na ljubav prema Bogu i bližnjemu.

U bečkoj katedrali sv. Stjepana pohranjen je u jednoj od pokrajnjih kapelica pregršt pepela iz krematorija jednoga od logora za vrijeme Drugoga svjetskog rata. Mnogi ljudi dolaze tu na promišljanje i meditaciju. Iz jedne takve meditacije rodio se i zapis koji je kasnije postao često navođen. Kaže on: „...evo, dok mislim o svemu, pepeo kao da se sada lijepi za moje prste koji se znoje. I rađaju mi se pitanja: a što sam to ja možda spalio; u sebi, u bližnjemu, u ljudima i svjetu oko sebe?“

Vratimo se, stoga, začas i mi sami sebi. Pepeo naše braće ovdje i našega mučeničkog naroda možda i nas potakne upitati se: što sam to možda i ja spalio u svojoj prostranoj nevjerodstojnosti vlastitoga kršćanskog života?

Dok čovjek živi izložen je kušnjama. Srećom, savjest je uvijek budna i onda kada je pokušavamo uspavati. Ne može se krasti, ni lagati, ni varati, ne može se nemoralno ni objesno živjeti, a da se ona ne pobuni. Ne može se psovati po našim gostionicama ili njemačkim bauštelama, a da ona ne krikne. I priznajmo: dobro je da diže bunu u našim srcima, da nas ispravlja i traži promjenu života. Papa Franjo je jučer obznanio korizmenu poruku u kojoj upozorava: „Zloduh, koji “je lažac i otac laži”, oduvijek

prikazuje zlo kao dobro i lažno kao istinito, da bi zbumio čovjekovo srce. Svaki je od nas, stoga, pozvan razabratiti u vlastitome srcu i preispitati se je li podlegao lažima i obmanama tih lažnih proroka.“

Draga braćo i sestre, previše je pitanja i teških zadaća za naše umorne duše na ovome dugom prijelazu između dva tisućljeća: umor od ratova, umor od dugih poraća i nejasne budućnosti, umor

od bijede i tolikih nepravdi, umor od mnoštva informacija i polu-informacija, umor od svega i svačega. A gdje pronaći snagu? U Kristu Isusu, koji je Put, Istina i Život. Uputimo se k njemu koji nas poziva u današnjem evanđelju: „Dođite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja će vas odmoriti.“ (Mt 11, 28)

Amen!

*S*tepinčevu u New Yorku

U nedjelju, 11. veljače 2018. u Hrvatskoj župi sv. Ćirila i Metoda u New Yorku svećano je proslavljen Dan blaženoga Alojzija Stepinca. Svetu misu predvodio je đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit dr. Đuro Hranić uz koncelebraciju župnika fra Nikole Pašalića, te assistenciju župnoga vikara fra Željka Barbarića. Nakon župnikova pozdrava i dobrodošlice upućene biskupu Hraniću, započelo je svećano euharistijsko slavlje u kojem su, na poseban način, sudjelovali mladi župne zajednice okupljeni u folklornu skupinu „Kolo grupa kardinal Alojzije Stepinac“ i Hrvatsku školu kardinala Alojzija Stepinca. Na sv. misi bili su nazočni diplomatski predstavnici Republike Hrvatske, djelatnici generalnoga konzulata u New Yorku.

Dio nadahnute biskupove propovijedi donosi i ovdje: „Ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod. Tko ljubi svoj život, izgubit će ga. A tko mrzi svoj život na ovome svijetu, sačuvat će ga za život vječni“ (Iv 12,23-24).

Te riječi o zakonitosti pšenična zrna i ljudskoga života Isus je izrekao skupini Grka, koji su, nakon duga i naporna putovanja, pristigli u Jeruzalem i žarko molili apostole Filipa i Andriju: „Htjeli bismo vidjeti Isusa!“ (Iv 12,21). Zanimljivo je da kad se Isus, na intervenciju dvojice svojih apostola, konačno pojavio pred tim hodočasnicima i kad su

oni napokon ugledali njegovo lice, on se ne prepušta njima i njihovim pitanjima (a zasigurno su ih imali kad su tražili susret s njime), nego im on čitav svoj život, poslanje i djelo tumači slikom pšenična zrna. Tu sliku pšeničn zrna Isus upotrebljava da bi im protumačio i svoj vlastiti život, žrtvu i smrt: „Ako pšenično zrno pavši u zemlju ne umre, ostaje samo. Ako li pak umre, donosi obilat rod! Tko ljubi svoj život, izgubit će ga“ (Iv 12,23-24). A tko je spremjan umrijeti sebi, darovati se do kraja i tako izgubiti svoj život, taj će ga sačuvati za život vječni (usp. Iv 12,25). (Štoviše da bi naglasio spremnost umrijeti, Isus čak kaže: “tko mrzi svoj život (...) sačuvat će ga za život vječni“.)

U svjetlu te Isusove riječi o zakonitosti pšenična zrna mi danas, draga braće i sestre, očitavamo i vrednujemo mučeništvo bl. Alozija kard. Stepinca te njegovu spremnost „radije umrijeti, negoli popustiti“ komunističkoj vlasti, koja ga je najprije zatvorila i tako mu onemogućila vršenje njegove službe zagrebačkoga nadbiskupa i metropolita, potom je na montiranom političkom procesu lažnim optužbama nad njim izvršila moralno ubojstvo i osudila ga na dugogodišnju

robiju i gubitak političkih i građanskih prava, te napokon, nasiljem iz mržnje prema kršćanskoj vjeri i Katoličkoj crkvi, toksičnim supstancijama odnosno trovanjem izazvala njegovu prijevremenu smrt. A da bi sve to prikrila te spriječila da Blaženik umre u zatvoru, kao mučenik pred licem domaće i međunarodne javnosti, pušten je da umre u kućnom pritvoru u svome rodnom Krašiću.

U svjetlu te zakonitosti pšenična zrna koje, umirući donosi obilat rod i darujući svoj zemaljski, zadobiva vječni život u slavi nebeskoga Oca, prepoznajemo danas, draga braće i sestre, uzvišenost i veličinu mučeničkoga svjedočanstva i tolikih drugih hrvatskih mučenika komunističkoga režima: bl. Miroslava Bulešića i brojnih svećenika, bogoslova, časnih sestara i vjernika laika, a među njima i 64-ice hercegovačkih franjevaca, čiji je proces proglašenja blaženima također već započeo. U toj Isusovoj riječi i njihovom mučeničkom svjedočanstvu zbog vjere u Isusa Krista i vjernosti Katoličkoj crkvi prepoznajemo i jasnu poruku koju Isus danas upravlja i nama, okupljenima na ovom liturgijskom slavlju. „Ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, os-

taje samo; ako li umre, donosi obilat rod. Tko ljubi svoj život, izgubit će ga. A tko je spremjan umrijeti sebi i svome egoizmu, sačuvat će ga za život vječni“ (Iv 12,23-24).

Naime, već nam naše obično ljudsko iskustvo pokazuje: Želim li sačuvati svoj život, svoju komotnost, slobodu i neovisnost, svoj izgled i zdravlje, te ne želim prihvati obveze; ne želim djecu, pa čak niti muža, odnosno ženu; i čuvam svoje životne snage; pazim da se ne istrošim; pazim na svoj fizički izgled, ne želim se vezati uz drugu osobu, ne želim bračne i obiteljske obveze, ostajem sam. Život, snaga, mladost, komotnost koje sam htio zadržati i sačuvati, ipak s godinama nestaju. A od mene i od mojega života ostaje samo onaj dio i samo onoliko koliko sam darovao drugima: ostaju životi moje djece i unučadi, ostaju plodovi mojega odricanja, rada i nastojanja, a iznad svega, ostaje drugima darovana dobrota i ljubav. Ono što sam darivao i poklanjao, što je palo u zemlju i umrlo, čega sam se odrekao, to je postalo životno i donijelo mnogo roda, a ono što sam sebično čuva to je zauvijek nestalo i propalo.

Bl. Alojzije Stepinac je u svjetlu te Isusove logike pšenična zrna izabrao darivanje svoga života drugima kroz svećeničku službu. Nakon imenovanja zagrebačkim nadbiskupom, od početka je bio svjestan svoje odgovornosti za druge ljudе: katolike i nekatalike. Svoj život pretvorio je u zauzeto biskupsko služenje kroz navještaj evanđelja i hrabru proročku riječ u javnosti. Razlikovao je vlast od države. Radovaо se ostvarenju vjekovnoga sna hrvatskoga naroda o ponovnom osamostaljenju hrvatske države, ali je hrabro žigosaо zlodjela ustaške vlasti, sebe je izlagao opasnosti i spašavaо ljudе bez razlike. Sramni pokušaj sprječavanja njegova proglašenja svetim ima i svoje pozitivne učinke: dodatno osvjetljuje njegov humanitarni i karitativni rad te njegovo spašavanje Srba, Židova i Roma te političkih zatvorenika. Čim je došla nova komunistička vlast, on je odmah u početku prozreo njezine namjere i poteze. Shvatio je da je zatvoren, oblačen i osuđen jer je kao zagrebački nadbiskup najugledniji predstavnik Katoličke crkve,

koju se željelo poniziti i do kraja uništiti. Otkrio je pravu nakanu potpuno neutemeljenih optužbi, lažnih svjedoka te nesnosnih poreza, ucjena i prijetnji svećenicima kao i njihova zatvaranja i ubijanja. Proročki je pročitao nastojanja komunističke vlasti da iznutra podijeli i paralizira Crkvu kroz tzv. svećenička udruženja. Uvidio je da vlast progoni i čini pritisak na svećenike, da neke i ubija kako bi ih sve što više uplašila i kako bi što veći broj svećenika i redovnika izlaz iz takve situacije potražio učlanjenjem u staleško svećeničko udruženje.

Shvatio je da onima koji pokušavaju čuvati svoju kožu i život te postaju članovima Udruženja (tzv. „narodnim svećenicima“) bezbožna komunistička vlast obećava, a dijelom i daje određene pogodnosti (zdravstveno osiguranje, mirovinu, pa čak i plaću...), ali da zauzvrat od njih traži određene usluge te da preko njih želi iznutra sijati nepovjerenje, međusobno podijeliti biskupe i svećenike te tako iznutra oslabljenu Crkvu na kraju odvojiti od Rima i potpuno je uništiti. Vidio je da proročke glasove, one biskupe i svećenike koji su predstavljali moralnu vertikalu i stup za ostale, vlast želi slomiti, ušutkati i ukloniti. U toj teškoj situaciji on se pokažao kao istinski i hrabar pastir Crkve. Potpuno slobodan od sebe i svoje dobrobiti, ni na koji način nije mislio za sebe i spašavao svoj život, nego je branio ljudska prava i slobodu Crkve”...

Poslije sv. mise upriličen je prigodan kulturni program članova Kolo grupe i Hrvatske škole u dvorani pastoralnih okupljanja, nakon čega se nadbiskup Hranić osobno sastao s brojim vjernicima te župe.

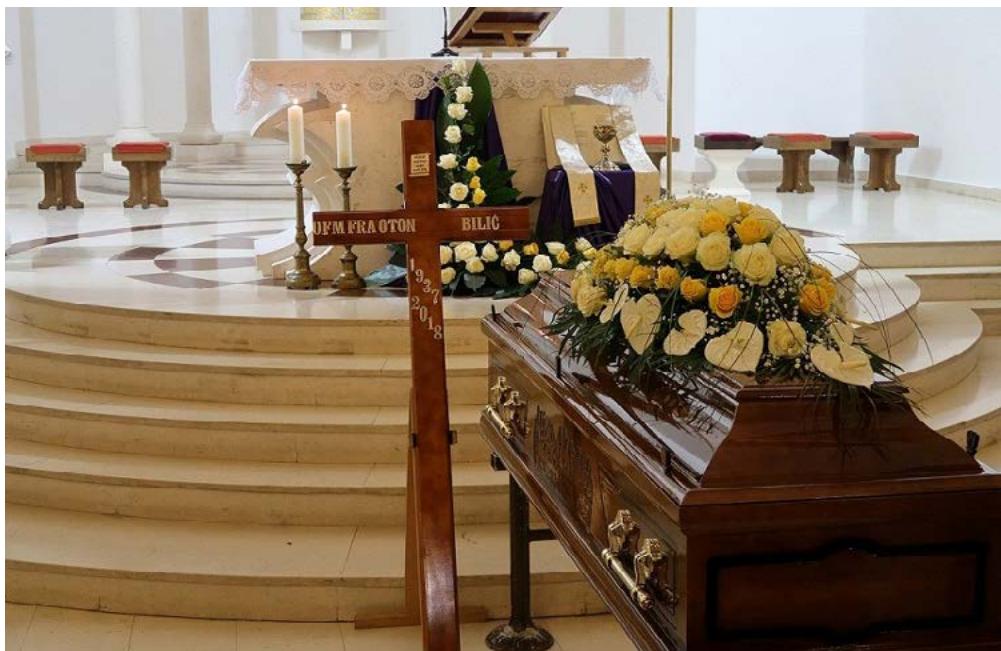
fra Nikola Pašalić, OFM

Naši pokojnici

Preminula Anica Leutar, majka našega fra Nike

U petak, 12. siječnja, opremljena svetim sakramentima preminula je Anica Leutar - Neva r. Brigić ud. Mirkova, majka našega fra Nike. Anica je rođena 1928. Sprovodni obredi bili su u nedjelju, 14. siječnja, u 14 sati na mjesnom groblju u Stipanićima, a misa zadušnica odmah nakon ukopa u crkvi u Stipanićima. Počivala u miru Božjem!

Preminuo fra Oton Bilić

U nedjelju, 14. siječnja 2018., u našem samostanu u Tomislavgradu, okrijepljen sv. sakramentima, uz molitve okupljene braće, blago je u Gospodinu preminuo njegov sluga svećenik i naš brat fra Oton Bilić u 81. godini života, 62. godini redovništva i 54. godini svećeništva.

Sv. misa zadušnica slavila se u bazilici u Tomislavgradu, u utorak, 16. siječnja 2018., u 14 sati. Svetu misu je predvodio biskup Ratko Perić, a propovijed je izrekao provincijal fra Miljenko Šteko. Suslavilo je više od 80 svećenika. Na završetku sv. mise pročitani su

brzjavci i poruke sućuti, a potom je gvardijan fra Sretan Ćurčić izložio pokojnikov životopis i izrekao zahvale. Sprovodne obrede i ukop na groblju Karauli predvodio je provincijal fra Miljenko.

Fra Oton je rođen 1937. u Kovačima, (tada župa Bujkovica, danas Duvno). Pohađao je osnovnu školu 1945. – 1949. u D. Brišniku; 1949. – 1951. u Makarskoj; 1951. – 1953. u Sinju. Gimnaziju 1954. – 1958. u Sinju; 1954. u Splitu; 1955. – 1956. u Visokom. Studij filozofije i teologije 1957. – 1966. u Sarajevu i Zagrebu. Za vrijeme studija služi vojni rok 1960. – 1962.

Obukao je franjevački habit 19. kolovoza 1956. u Kraljevoj Sutjesci pred fra Bernardinom Marićem, provincijalnim delegatom. Vječne zavjete je položio 12. srpnja 1962. na Humcu, pred fra Zlatkom Čorićem, provincijalom.

Zaređen je za svećenika 2. kolovoza 1964. u Sarajevu po rukopoloženju nadbiskupa Marka Alaupovića.

Svećeničku službu je započeo 1965. u Širokome Brijegu. Nakon toga je kao župni vikar djelovao na Humcu, bio tajnik provincije u Mostaru 1967. – 1973., gvardijan u Mostaru, župnik u Nevesinju, župni vikar u Gorici i Tomislavgradu. Godine 1989. opet postaje tajnik provincije do 1995. Za vrijeme svoje službe u Mostaru, 1. prosinca 1993., biva teško ranjen. Nakon službe tajnika враћa se kao župnik u Nevesinju i od 2000. do smrti ostaje u samostanu u Tomislavgradu.

SLIJEDI PROVINCIJALOVA HOMILIJA NA MISI ZADUŠNICI ZA POK. FRA OTONA BILIĆA

Preuzvišeni oče biskupe, draga subraćo u redovništvu i svećeništvu, časne sestre, rodbino fra Otonova, braće i sestre!

Čitav liturgijski obrednik ukopa donosi nam prigodne biblijske tekstove koji nas potiču razmišljati na to da idemo svome zemaljskome kraju, prema susretu s Gospodinom.

Pod čovjekovim se „zadnjim dogadajima“, slijedeći vremenski tijek života, shvaćaju oni događaji koji životu utiskuju njegovo vječno lice: smrt kao ulaz u ovo vječno, sud kao prosudba o njegovoj egzistenciji, i mogući dvostruki ishod te odvaganosti za vječnost: smještanje egzistencije kod Boga ili odbačenost od njega.

Nekoć poznata švedska glumica Ulla Jacobsson (1929. – 1982), kad je otkrila da ima rak kostiju, izgovorila je znakovite riječi: „Mnogo sam učila u životu: jezike, uloge, stihove, bajke i pjesme. A sad učim posljednju i najvažniju lekciju: vratiti svoj život u Božje ruke. Spremiti se za konačni susret.“ Stoga ju je silno zanimalo kako to ljudi umiru!

Božja je providnost htjela da se u popodnevним satima u nedjelju, u molitvenome zajedništvu, oko našega fra Ote skupe mnoga braća na razdjelnici njegova vremena i vječnosti, i uz zagovorne molitve i preporuke, prate njegovu životnu lađu prema drugoj obali... U tom ozračju, lagani šum smrti postajao je sve glasniji, a njegov ljudski udah i izdah sve nečujniji, i dogodio se prijelaz. A nama ostavio posljednju i najvažniju lekciju kako se u smiraju život vraća u Božje ruke.

Ta njegova lekcija nastajala je dugo – on je kao svećenik preko pet desetljeća svoje dane započinjao slaveći sv. misu, i u njoj proživljavao euharistijski communio s Kristom, Prvijencem usnulih, i tako uspostavljao pravi odnos i prema vlastitoj smrtnosti. A mi smo, gledajući ga, samo mogli ponoviti Franjine stihove – Neka te hvali, Bože moj, naša sestra tjelesna smrt, kojoj nitko ne može umaći. (...) Blago onima što se nađu u tvojoj svetoj volji, jer im druga smrt neće nauditi.

Goethe je negdje opisao kako sakramenti Crkve obuhvaćaju i preobražavaju sve velike časove života, od rođenja do teškoga časa zadnjega oproštaja... U jednome takvom času, evo smo se i mi okupili u ovom svetom sakramentu euharistije, sv. mise zadušnice za našega pok. fra Otona, u zajedništvu s pastirom naše krajevne Crkve. Od nedjelje popodne glavom mi prolaze tolike misli i slike o tom čovjeku, franjevcu, svećeniku, koji ovu dolinu suza napušta u 81. godini života, 62. redovništva i 54. svećeništva. Oto, mali dječak iz seljačke i težačke obitelji, sin Martin i Marin, zadojen majčinom pobožnošću i očevim brižnim pogledom napušta svoje Kovače, svoja stada, svoje njive i zajedno s dječakom istih godina i susjednoga zaseoka – Antonom Perkovićem, odlazi u sjemenište. Sve su povezli na konju i krenuli prema Makarskoj. Pokojni fra Ante nam je često prepričavao taj put koji je ostao toliko utisnut u njihova dječja sjećanja da bi se i mnogo godina kasnije mogli prisjetiti svih samotnih stabala u brdima koja su nikla iz malih pukotina u stijenama uz taj put.

Nema sumnje da su i našemu Oti u prvim sjeničnim danima nedostajali otac i majka, selo, društvo i samo njemu znani neki dragi ljudi – radi kojih je pomicljao da se treba i vratiti kući.

A i nije bilo uobičajeno da sin jedinac bira duhovno zvanje (dva mu brata umrla u mladenaštvu!). No, milost je nadjačala sve nostalgije i smirila mnoge protimbe. Potešao je život u duhovnome zvanju i sjemeništa i novicijata i bogoslovije i došao nezaboravni događaj ređenja i mlade mise u godini Gospodnjoj 1964.

Otada je na ovoj Njivi Gospodnjoj Hercegovine. Bio je župni vikar, župnik i gvardijan. Te u dva navrata tajnik Hercegovačke franjevačke provincije. Fra Oton je veliki dio svoga svećeničkoga života proveo u Mostaru i tu ostavio neizbrisiv trag. Na osobit je način svoj život stavio na kušnju u vrijeme Domovinskoga rata kad je ostao u Mostaru čuvati prag Provincijalata, i tada teško ranjen (1993. godina). Spašavajući njega ranjenoga, život je izgubio i naš radnik Cvitan Jurić. Taj teški i krvavi događaj obilježio je fra Otonov ostatak života. Od toga ranjavanja nikad se nije oporavio. Ruke su izraz našega vlastitog raspolaganja samim sobom, naše moći: njima možemo dohvaćati, uzimati u posjed, braniti se. Ranjena i oduzeta ruka izraz je bespomoćnosti, nemoći. Uz tu gotovo oduzetu

rukou i svu bespomoćnost, uslijedile su i druge bolesti i nedaće.

Ali, uz sve patnje, bolesti, liječenja i rehabilitacije, naš fra Oton, Oto, Čoko, Suza didova, nikad nije izgubio svoje lijepo ljudske manire u dostojanstvenome ophođenju s drugima, svoj blagi franjevački osmjeh i smisao za zdravi humor. Oko sebe je širio baš onaj franjevački mir i dobro. Prepoznavao je to i puk kojem je pastoralno služio.

Sv. Bonaventura je u nekoliko svojih spisa teologiju povezivao s geometrijom. I to na način da je geometrije životnih hodnji promatrao iz središta križa (usp. Hexameron I, 21-24). Budući da nas je Krist pomirio s Bogom po križu (usp. Ef, 2, 13-18), u koju god stranu poděmo, i koju god liniju života izaberemo, možemo susresti bezmjernost Božje ljubavi. Preduvjet je uvijek križ.

Dragi fra Oto, skromni čovječe i vrli brate, izgleda mi da se na tebi životno ostvarila ta Bonaventurina teologija u geometriji križa u liniji tvoga životnoga

hoda. I vidi zanimljivosti: danas te ukopavamo na tvoj imendan, sjećajući se prvih franjevačkih mučenika iz 1220. godine u Maroku, radi kojih je sv. Franjo uskljnuo: „Sad znam da imamo braću!“ Vjerujem da ćeš susrest svoga zaštitnika i imenjaka, mučenika fra Otona. Injegov zagovor neka te doprati do istinske bezmernosti Božje ljubavi i njegova milosrđa. Milosrđa koje ti je potrebno kao i svima nama. U ime cijele naše Provincije, sve braće ovdje na Tvojome ukopu i one koja su spriječena biti danas uz Tebe ovdje u bazilici i kasnije na Karauli – hvala ti za sve! Rodbini i prijateljima pokojnoga fra Ote izričem kršćansku sućut. Iskrena sućut ovom matičnom samostanu u Tomislavgradu na čelu s ocem gvardijanom fra Sretanom Ćurčićem i zahvalnost svima vama koji ste sve ove godine uz našeg brata stajali i bili mu na pomoć do njegova zadnjega daha.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

SLIJEDI DOPIS DON ANTE LUBURIĆA

Mnogopoštovani o. Provincijale, poštovani o. Gvardijane sa samostanskom zajednicom, braćo svećenici, redovnici, redovnice, poštovana rodbina pokojnika, dragi fra Otone!

Danas sam s krajnjih istočnih strana naše Biskupije, kao sadašnji župnik prostrane nevesinjske župe, od Veleži do prekodrinskih krajeva, i uza sve zdravstvene poteškoće i nevolje, za koje mi je potrebna i pomoć štapa, došao k Tebi, da te, iako mrtav na odru ležiš, osobno i u ime preostalih i raseljenih župljana pozdravim i da Ti se zahvalim za tvoj svećenički rad na Nevesinjskoj župi, kao njezinu 14. župniku-upravitelju od njezina utemeljenja. Bilo je to u tri manda: 1970.-1972.; 1977.-1978. i 1991.-1999., ukupno 12 godina.

Ti si župničko djelovanje u župi Nevesinje i njezinim prostranstvima, odlazeći iz Mostarskoga samostana, u kojem si obavljao i druge službe svoje Franjevačke zajednice, završio pisanim Izvješćem koje si 10. listopada 1992. uputio mjerodavnim uredima u Biskupiji i Provinciji, izvješćujući o tragičnim zbivanjima koja su se počela događati i, na žalost, doveli do užasnih

posljedica za sve. Te posljedice osjećamo i danas, i tamo i ovdje jednako. Žao mi je da se nisu očuvala i druga Tvoja izvješća o Tvojem župničkom djelovanju na Nevesinjskoj župi.

Posljednji si put, kako si sām napisao bio u pohodu Župi 29. ožujka 1992. Ovo Tvoje izvješće objavljeno je u prošle 2017. godine tiskanoj knjizi o Katoličkoj Crkvi u Nevesinju i Gornjoj Hercegovini, koja je vidjela svjetlo dana na župnu svetkovinu Velike Gospe, prošle godine, u prigodi posvete oltara i blagoslova ponovno sagrađene župne crkve u Nevesinju, a u kojem se između ostalog može pročitati:

„Umjesto fra Andrije (Nikića), dolje potpisani (fra Oton Bilić) išao je u župu jedno vrijeme autobusom da izvidi stvarno stanje. Neugodno je doživljavati legitimiranje i pretresanje stvari. [...]“

Ali kako je trebalo mislu slaviti u Nevesinju i na Seljanima, bio sam prisiljen ići malim kolima. [...] Mene su zaustavili na Grebku; legitimirali, pretresali auto i stvari. U tašni su mi našli hostije za misu. Vidjevši da će biti neugodnosti jer su tražili oružje, a (moja) osobna karta iz njima ljubljenoga Duvna, rekao sam im: znam što tražite: oružje; ja toga nemam. Ja sam svećenik – pop i imam sada liturgiju u Nevesinju! [...] Zadnji put išao sam u župu 29. ožujka 1992. U crkvi je bilo 17 vjernika. Iza sv. mise svijetu sam podijelio dosta lijekova, a posebno šećerašima, kao da sam znao da je to moj zadnji dolazak u župu. [...]“

5. travnja t.g. zvali su me telefonom vjernici iz Nevesinja i preporučivali da ne dolazim govoriti misu. Stanje je prenapeto. Poslušao sam ih. I više nisam išao jer je rat već počeo. Nije više bilo ni mogućnosti odlaska s nadom u povratak. [...]“

Nažalost, svi smo mi vidjeli što se sprema, a nitko od župljana nije htio napustiti svoje ognjište. Ostalo se tako sve do lipnja, a to je već bilo prekasno“ (str. 379-380).

Dragi fra Otone,
posebno smo bili pogodjeni kada si u mostarskom samostanu 1. prosinca 1993., po zlog ruci, po zlom oku od zla čovjeka, doživio teško ranjavanje od snajperskoga metka!

Zbog ratnih i poratnih događanja i stanja, župa je Nevesinje ostala prazna do veljače 1999. godine – punih sedam godina, kada mi je bila povjerena uprava te ratom potpuno uništene župe. Tvoje djelovanje u toj

župi nije zaboravljeno. I kapelica sv. Ivana Krstitelja za mjesta: Kruševljeni, Dramišćevo, Seljani i Vranješine Ti si s tamošnjim vjernicima sagradio na Seljanima godine 1972., a koja je u nedavnom ratu kao i župna crkva u Nevesinju, potpuno s temeljima srušena, ponovo je pod vodstvom vlč. don Luke Pavlovića, generalnoga vikara - u poratno vrijeme izgrađena i služi za naša liturgijska okupljanja. U svom spomenutom Izvješću, uz ovu kapelicu, napisao si: „Puno sela, a svi su vjernici [onda] mogli u nju stati.“

Drago mi je bilo, kao i svim raseljenim župljanima, da si mogao doći i sudjelovati na Misi blagoslova temeljnoga kamena ponovne izgradnje župne crkve 15. kolovoza 2007. u Nevesinju. I kao što je toga dana naš otac Biskup rekao: od stare, u ratu porušene nevesinjske župne crkve ostao je očuvan tek Rimski obrednik i ključ ulaznih vrata, ali je još važnije, što si nam ostao živ Ti - i tada, na obnovljenim temeljima one crkve koju si čuvao, o njoj se brinuo i u njoj nevesinjsko vjerno stado okupljaо, suslavio sv. Misu.

Zahvalan sam Ti za ohrabrvanje koje si mi iskazivalo kao svomu nasljedniku u upravljanju nevesinjskom župom u njezinoj poratnoj duhovnoj i materijalnoj obnovi. Mi smo se, fra Otone, bolje upoznali još početkom osamdesetih, a posebno smo kontaktirali početkom devedesetih godina (1990.-1993.), Ti kao tajnik

Provincije, a ja kao tajnik Biskupije, proživiljavajući sva ona nastojanja oko postizanja prava i pravde u našim unutarcrkvenim odnosima, u kojima je trebalo urediti i pitanje župe Nevesinje. I eto, uredilo se!

Ovdje svjedočim da je u ovom poratnom vremenu crkveno-pastoralno djelovanje Otaca Franjevaca kroz 90 godina djelovanja na župi Nevesinje, dostatno i vrjednovano i prikazano, napose u spomenutoj knjizi, i da će tako biti i u buduće, kako bi naš sveukupan crkveni i narodni život, rad bili dolično očuvani i prezentirani.

Danas kao župnik nevesinjski želim Ti u ime svih preostalih i svih raseljenih župljana i Tvoje nekadašnje župe izraziti zahvalnost za Tvoj pastoralni rad, te svećeničko zalaganje i nastojanje koje si obavljao i ugrađivao na ovoj Župi za dobro Crkve i naroda, u onom vremenu i na način kako i koliko se tada moglo.

Neka Ti Dobri Pastir bude i Dobri Sudac koji će Tvoju žrtvu, napor, patnju i sve prinesene molitve Njemu upućene, znati i Božanski vrjednovati i nagraditi, a za ljudske i svećeničke slabosti, propuste i grijeha – moli-mo ga svi danas ovdje okupljeni – da Ti bude milostiv onako kako samo On to zna! Pokoj Ti vječni, dragi stariji subrate!

don Ante Luburić

Preminula Anica Milić, majka našega fra Bože

U petak, 26. siječnja, opremljena svetim sakramentima, u 76. godini života preminula je Anica Milić r. Perković, supruga Antina, majka našega fra Bože. Misa zadušnica bila je u nedjelju, 28. siječnja, u crkvi u Tomislavgradu, nakon pokopa u 15 sati na groblju Karaula.

Počivala u miru Božjem!

Preminuo fra Hadrijan Sivrić

U petak, 16. veljače 2018., u našem samostanu na Humcu, okrijepljen sv. sakramentima, blago je u Gospodinu preminuo njegov sluga svećenik i naš brat fra Hadrijan Sivrić u 96. godini života, 79. godini redovništva i 70. godini svećeništva.

Sv. misa zadušnica slavila se u samostanskoj crkvi na Humcu, u subotu, 17. veljače 2018., u 15 sati. Svetu je misu predvodio biskup Ratko Perić, a propovijed je izrekao provincijal fra Miljenko Šteko. Suslavilo je više od 60 svećenika. Na završetku sv. mise gvardijan fra Dario Dodig izložio je pokojnikov životopis i izrekao zahvale. Sprovodne obrede i ukop na Novom groblju na Humcu predvodio je provincijal fra Miljenko.

Fra Hadrijan je rođen 1922. na Služnju, župa Čitluk. Pohađao je osnovnu školu 1929. – 1933. u Čitluku. Sjemenište 1933. – 1942. u Širokome Brijegu. Studij filozofije i teologije 1942. – 1945. u Mostaru,

Humcu, Čerinu, Čitluku, Sarajevu i Zagrebu; 1947. – 1949. u Dubrovniku. Za vrijeme studija služi vojni rok 1945. – 1947.

Obukao je franjevački habit 29. lipnja 1939. na Humcu, a vječne je zavjete položio 29. lipnja 1944. na Čerinu. Zaređen je za svećenika 18. travnja 1948. u Dubrovniku po rukopołożenju biskupa Pavla Butorca.

Svećeničku je službu je započeo 1949. u Mostaru. Nakon toga je kao župnik djelovao u Međugorju, bio župni vikar u Širokome Brijegu i Mostaru. Godine 1953 postavljen je za gvardijana i župnika u Mostaru, nakon toga župnik u Posušju, gvardijan i župnik u Tomislavgradu i nakon toga župnik u Grudama. Godine 1965. – 1972. vodi radeve diljem provincije, potom postaje ekonom i definitor provincije. Godine 1972 postaje gvardijan i župnik na Humcu, nakon čega postaje župni vikar u Mostaru i župnik u

Nevesinju. Preuzima službu voditelja građevinskih radova u Mostaru i Slanom od rujna 1978. do 1992. Godine 1977. postaje savjetnik gen. delegata. U mirovinu na Humac stiže 9. travnja 1992. gdje ostaje do smrti.

SLIJEDI PROVINCIJALOVA HOMILIJA NA MISI ZADUŠNICI ZA POK. FRA HADRIJANA SIVRIĆA

Preuzvišeni oče biskupe, braćo u svećeništvu i redovništvu, časne sestre, poštovana obitelji pokojnog fra Hadrijana, braćo i sestre!

„Na svoju sliku stvori Bog čovjeka...“ (Post 1, 27), kaže Knjiga Postanka. Ivan Apostol veli da se još ne očitova što ćemo biti, te dodaje: „Znamo: kad se očituje, bit ćemo njemu slični jer vidjet ćemo ga kao što jest.“ (1 Iv 3, 2). Sv. Pavao služeći se ovozemnim slikama zrcala i zagonetke, govori: „Sada spoznajem djelomično, a tada ću spoznati savršeno, kao što sam i spoznat!“ (1 Kor 13, 12)

Naš brat fra Hadrijan sada je spoznat i upoznat u vječnosti! Pred njegovim duhovnim očima iskrsava nova zornost vječnosti, ona „prvotna domovina“, a nama je ostavio duboko utisnuto svoje zemaljsko lice, odslik stvorenosti iz tjelesnoga bivstva „domovine suza“ u kojoj su se izbrojile, po ljudsku govoreći, duge životne godine.

U slijedu mnoštva životnih odsječaka, iskoračio je između svoje braće na zemnom putovanju, braći u vječnost – a i više je onih s kojima je živio i koje je u provinciji poznavao sada u vječnosti, nego nas danas živih. Od početka svoga boravka u provinciji, od dolaska na Široki Brijeg u sjemenište 1933., pa sve do jučer, fra Hadrijan je s ovom zajednicom srastao u neponovljiv suživot, do kraja živeći bez oslabljivanja onoga prvotnog zanosa u ishodištu zvanja. On nije samo bio dio ove zajednice, nego u mnogim odražajima njezin nosivi stup. Poglavito je to bio u odnosu na živuće i liturgijske prostore. Ruševno „blago“ ove zajednice u „glinenim posudama“, on je popravljaо, uređivaо, čuvao i prenosio obnovljeno za buduće naraštaje.

Mlad, iz mnogobrojne kršćanske, pobožne, hrvatske obitelji sa Služnja, sve je svoje godine školovanja proveo s velikom i žarkom željom biti Kristov svećenik, biti hercegovački franjevac, pratar u svom puku i u svojoj Hercegovini. I kad se kasnije u svojim ozbiljnim godinama sjećao gimnazije i sjemeništa na Širokome Brijegu znao je reći: „Svi su naši odgojitelji, meštri i profesori željni i nastojali nas odgojiti i intelektualno i humano i moralno. Nisu žalili truda. Tko god je ozbiljno prišao učenju i izgrađivanju samoga sebe, mogao je mnogo toga lijepoga, pametnoga i kršćanskoga naučiti od njih. Zato im hvala i slava. I zato se naša širokobriješka gimnazija pročula nadaleko kao ustanova gdje se odgajaju budući intelektualci, dobri vjernici i dobri ljudi.“

Ponikao je on u tom rasadištu, s temeljem kojeg je u genima ponio od svojih roditelja i obitelji. Stasit, naočit, jak, u poslu gorljiv. Bilo da se radilo o pastoralu, bilo da se radilo o zidanju, betoniranju, rušenju ili građenju.

Primjerice, jučer mi stiže elektroničkom poštom poruka od jednoga subrata koji danas nije u mogućnosti biti ovdje. Uz izraze sućuti, piše on za fra Hadrijana: „Bijaše to fratar snažna tijela i još snažnijega duha. Koliko ga je god Gospodin obdario tjelesnom snagom i dugim životom, toliko je on svom snagom svoga duha i tijela kroz cijeli život volio i sve davao za našu Provinciju. Osobno sam to iskusio kroz duge godine i veoma cijenio, posebno kada smo mi mladi novaci i bogoslovi zajedno s njim obnavljali u ratu razrušeni naš samostan na Humcu. Uvijek je bio prvi i na lopati, i na čekiću, i na miješalici, pa onda svi mi za njim. S njim nam nije ništa bilo teško. Sjećam se, dok smo bili u Novicijatu, kada nas je pok. fra Hadrijan probudio u 4 sata izjutra, još za mraka, da idemo izljevitati betonsku deku na zapadnom dijelu samostana. Posao (premda je deka bila preko cijele dužine i širine samostana) je bio završen do 8 do 9 sati jer bila je bojazan da bi inspekcija mogla zabraniti. Nakon završena posla bijasmo svi od sreće ozareni, a za nagradu nam je fra Hadrijan isposlovao kod meštra dozvolu da možemo, nakon završena posla i doručka, zaigrati nogomet. To je samo jedna sličica koja pokazuje njegovu

veličinu, te duboku i iskrenu ljubav za našu Zajednicu. Usjeklo se to duboko u naše pamćenje. "Tako bi mogli posvjedočiti toliki koji su s njim živjeli – on bi nakon posla otresao prašinu sa sebe, umio se i uzeo brevijar i krunicu u ruke. I ozbiljan, i duhovit. I za radosti, i za tuge i žalosti u svojoj zajednici, uvijek je bio tu. S mjerom i pozornošću, uvijek pazeći da mu se vjera i život ne razvodne i ne postanu površni.

Ovih dana su naše provincijske tužne obljetnice. Po sredstvima javnoga priopćavanja mogli smo čuti i vidjeti i fra Hadrijanov iskaz o ubijenoj i umorenoj braći. Bez i malo zastoja, osim kad bi ga suze svladale pa zastao, s toliko je ljubavi on išao od slike do slike naše ubijene braće i govorio o njima. Ta to su bili njegove kolege, to su bili njegovi odgojitelji, to su bila njegova ubijena braća.

One nekako najljepše dane života, dane studija, fra Hadrijanu je oteo taj krvavi rat. Možemo promišljati da je to njegovo vrijeme zapravo najzornije obilježeno smisлом onoga pavlovskog izričaja: „Sam je Krist „u vrijeme svoga zemaljskog života prikazivao molitve i prošnje s jakim vapajima i suzama onomu koji ga je mogao spasiti od smrti.“ (Heb 5, 7) U to vrijeme, suze i vapaji nerazdvojno pripadaju njemu i njegovim kolegama, jer su poznate strahote toga vremena, na više načina, neposredno i posredno, dodirivale i njihovu egzistenciju. O tome je ostavio i opširnije pisano zapamćenje. U njemu spominje bombardiranje Mostara, odlazak bogoslova u Čerin i Veljake, opisuje bolne trenutke kad su doznali da su fratri pobijeni, da je samostan prazan a crkva obeščaćena.

Opisuje zbjeg prema Sarajevu, te dodaje: „Nakon toga nas bogoslove poveo je meštar fra Jerko Mihaljević u Zagreb gdje smo se smjestili kod naših fratara na Kaptolu.

Tu smo ostali do 5. svibnja 1945. godine. Iza toga datuma pošli smo u nepoznato... Ne daj, Bože, da jedna naša generacija prođe našim putom!“

Poštovani i dragi naš fra Hadrijane, hvala Ti za sve one kilometre i kilometre prehodane u četveroredu, za dane straha u neizvjesnosti i tjeskobi po komunističkim kazamatima, osobito u vrijeme isljeđivanja u Mariboru i Zagrebu 1945. godine. Hvala Ti za sav Tvoj trud u pastoralu, za sav Tvoj trud na materijalnoj izgradnji naše zajednice, naših samostana, crkava, župnih ureda, dvorana za vjeronauk. Hvala Ti za Tvoje sudjelovanje u izgradnji i očuvanju naše zajednice i našega puka u službama duhovnog pomoćnika, župnika, gvardijana, ekonoma, graditelja i definitora naše Provincije.

Križ Tvoj životni lapidarno je zbrojen u ograda-ma, u simbolizmu dviju godina, rođenja i smrti – 96-a godina života, 79 redovništva i 70 svećeniš-tva. Hvala ti za svaku godinu i za svaki trenutak Tvoga života.

Iako je izgledalo da je „akcija“ obilježila njegov život, valja reći da je i „kontemplacija“ neodvojivo tvorila život toga redovnika. Njegovao je on i „vita spiritualis“ – „duhovni život“. Dok god je fizički mogao, fra Hadrijan je, čak i teško bolestan, odlazio na duhovne vježbe: biti molitelj i „tražitelj lica Božjega“!

Mi danas, okupljeni na ovom oproštaju, na temelju punine objave koja nam je u Kristu udijeljena, onakraj onoga što se izreći može, molimo milost odozgor da lice samoga Gospodina „zasja nad njim“ (usp. Ps 26, 8) i da mu On bude milosrdan prema svim ljudskim slabostima i nesavršenostima!

Pokoj vječni daruj mu Gospodine.
Počivao u miru Božjem!

Iz franjevačkog i redovničkog života

Održana sjednica Povjerenstva za pastoral zvanja pri KVRPP BiH

Na sjednici su članovi Povjerenstva razgovarali o poduzetim aktivnostima kao i nekim novim inicijativama koje se planiraju realizirati u korizmi sljedeće godine.

Povjerenstvo za pastoral zvanja pri Konferenciji viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH održalo je u subotu, 17. veljače u samostanu Školskih sestara franjevaka hercegovačke Provincije svoju sjednicu pod predsjedanjem voditeljice Povjerenstva s. Lidije Kalfić, FDC.

Na samom početku susreta srdačnu dobrodošlicu svim članovima Povjerenstva izrazila je s. Robertina

Barbarić, kućna predstojnica sestarske zajednice u Bijelom Polju, a potom je s. Slavica Barbarić ukratko predstavila povijest Družbe školskih sestara franjevaka Krista Kralja, Provincije Svetе Obitelji i Duhovnog centra "Biskup fra Paškal Buconjić".

Članovi Povjerenstva razgovarali su o poduzetim aktivnostima koje su dogovorene na prošloj sjednici – pripremljen je materijal za brošuru u povođu Nedjelje Dobrog Pastira koji će biti dostupan na mrežnoj stranici www.redovnistvo.ba; održan je prvi susret studenata koji imaju svoj smještaj u redovničkim zajednicama, izneseni su pozitivni dogjmovi s tog susreta.

Dogovoren je da će sljedeći takav susret biti u utorak, 13. ožujka u franjevačkom samostanu sv. Ante Padovanskoga u Sarajevu na Bistriku. Susret će započeti euharistijskim slavljem u 18 sati kojeg će predslaviti fra Danijel Rajić, a liturgijsko slavlje animirat će mladi s Bistrika. U 19 sati u sklopu tribine za mlade u Galeriji samostana svoje svjedočanstvo vjere i duhovnoga poziva izreći će dvije djevojke, od kojih je jedna postulantica Družbe sestara Služavki Malog Isusa. Zatim slijedi druženje mladih u prostorijama samostana.

Razgovaralo se i o nekim novim inicijativama koje se planiraju realizirati u korizmenom vremenu sljedeće godine.

Održan susret Međunarodne franjevačke komisije za dijalog

Hercegovačka franjevačka provincija bila je od 18. do 24. veljače domaćin Međunarodnoj franjevačkoj komisiji za ekumenski i međuvjerski dijalog. Provincijal fra Miljenko Šteko, predsjednik Južnoslavenske franjevačke konferencije, predstavio je gostima povijest, život i rad svih šest franjevačkih provincija Konferencije: slovenske, zagrebačke,

splitske, zadarske, sarajevske i mostarske. Članove komisije primili su u Mostaru: mostarski muftija Salim Dedović sa svojim suradnicima, iguman Danilo Popović u manastiru u Žitomisliću, u Gradskoj vijećnici mostarski gradonačelnik Ljubo Bešlić i u Rektoratu Sveučilišta u Mostaru rektor, prof. dr. Zoran Tomić.

Nakon tih susreta u jednom kolokviju članovi Komisije iznijeli su svoje dojmove. Prvo su rekli kako duboko osjećaju sa svim narodima i ljudima koji su na tim prostorima samo u jednom stoljeću imali tri rata i neizreciva stradanja. „I oni narodi koji su imali dva rata u jednom stoljeću teško su se obnovili, a vi ste imali tri rata i opet pokušavate obnoviti se i trudite se voditi dijalog i graditi mir i povjerenje. Divimo se vašoj nadi. To je za mene čudo”, istaknuo je jedan sudionik. Drugi je iznio kako u nekim zemljama gdje su konflikti trajali samo nekoliko dana ljudi teško ponovno uspostavljaju povjerenje i nove odnose, a ovdje je za njega zapanjujuće kako ljudi nakon tri rata imaju nadu u bolje sutra i pokušavaju zaliječiti rane te graditi ponovno zdravo i pravedno društvo.

Članovima komisije na susretu je vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić iznio stanje Katoličke Crkve u BiH te nastojanja na polju pomirenja, oprosta i dijaloga. U Sarajevu članove komisije primio je

i provincijal Bosne Srebrenice fra Jozo Marinčić. Predstavio je rad svoje provincije te posebno rad franjevaca na polju dijaloga. Neki profesori na Franjevačkoj teologiji iznijeli su im svoja iskustva.

Fra Joso Oršolić župnik Zvornika/Srebrenice je s članovima Komisije otišao u Srebrenicu. Tamo su sa župljanima slavili misu u spomen-kapelici.

Na povratku iz Srebrenice u Potočnima su se pomolili za sve stradale te za mir na tim prostorima. U pratnji fra Ante Marića razgledali su samostan i knjižnicu u Mostaru. Gvardijani konjički fra Ferdo Boban i širokobriješki fra Tomislav Puljić u svojim

su samostanima članovima Komisije predstavili povijest i sadašnjosti tih krajeva. Gosti su posebno dirnuti kad su bili u bunkeru u kojem su ubijeni i spaljeni franjevci 7. veljače 1945. Fra Vendelin Karačić im je pokazao Franjevačku galeriju. Članovi Franjevačke komisije za dijalog susreli su se i s provincijalom Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joškom Kodžomanom koji ih je upoznao s poviješću i djelovanjem te provincije.

Članovi komisije su: predsjednik fra Russel Murry, član uprave Franjevačkog reda u Rimu; potpredsjednik, dr. fra Michael Calabria, franjevac iz SAD-a; fra Apollinaire Bahinda iz Konga, ali je i župnik u Izmiru u Turskoj; dr. Ricardo Burigna, profesor u Veneciji; dr. Lisa Giovannazzi Baltermi producentica iz Trenta (Italija); fra Praddeep Kalliath iz Indije; fra dr. Ivan Mucut iz Splita; fra dr. James Puglisi iz Amerike, ali živi u Rimu; dr. fra Iko Skoko iz Mostara i fra John Wong iz Malezije, a živi djeluju u Singapuru.

Mostar, (IKA)

| Održana Skupština Unije europskih konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica

Predsjednik KVRPP BiH fra Miljenko Šteko i potpredsjednica Konferencije s. Kata Karadža predstavljali su redovništvo Bosne i Hercegovine.

Generalna, osamnaesta, skupština UCESMA-a (Unije europskih konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica) održana je u Rumunjskoj od 5. do 10. ožujka 2018. u karmelskom samostanu u Snagovu. Na Skupštini je sudjelovala i predsjednica Hrvatske redovničke konferencije, s. Ana Marija Antolović. ASC. Iz Bosne i Hercegovine sudjelovali su predsjednik KVRPP BiH, fra Miljenko Šteko

i podpredsjednica KVRPP BiH, s. Kata Karadža. Skupština je održana na temu „Raširi prostor svog šatora (Iz 54, 2)“ posvetivši se aktualnim temama migracije i integracije u vjerskom i društvenom okviru.

Skupština je za novog predsjednika UCESM-a izabrala Mađara o. Zsoltana Labanza, SP. Dosadašnji predsjednik o. Giovanni Peragine izabran je za apostolskog administratora Južne Albanije. Predsjednik se bira na mandat od četiri godine. Također su izabrani i novi članovi Izvršnog vijeća UCESM-a.

Iz života Crkve u Hrvata

| Poruka biskupa Semrena za Dan života 2018.

Zaštita života i pravo na život od samoga začeća - Na prijedlog Svetoga Oca i prema odluci naših biskupa svake je godine prva nedjelja veljače posvećena razmišljanju i molitvi za dar života. Naši biskupi pozivaju na odgajanje savjesti i svijesti o ljubavi te na prihvatanje i poštivanje istinskog života od samoga začeća. Stoga je predsjednik Vijeća za obitelj mons. dr. Marko Semren, pomoćni biskup banjolučki, uputio Poruku za Dan života, koji se obilježava u nedjelju 4. veljače 2018. pod naslovom „Zaštita života i pravo na život od samoga začeća“.

Razmišljajući o Danu života, razmišljamo o obitelji u kojoj se rađa život, o dostojanstvu obitelji, o dostojanstvu roditelja i djece. Bračni parovi u Bosni i Hercegovini sve kasnije postaju roditeljima, a to je još vidljivije u srednjoeuropskim i zapadnoeuropejskim zemljama. Prosječna dob u kojoj žena rađa prvo dijete postaje sve viša, a povećava se i prosječna dob za dobivanje drugoga i trećega djeteta. Natalitet opada i

to je trajan proces, dok istodobno raste broj onih koji ne žele djecu. Roditeljstvo nosi sa sobom strahove i zahtjeve za novim spoznajama. Prijelaz u roditeljstvo traži od bračnih parova sposobnost za preoblikovanje uloge muža i žene, jer kad se rodi dijete također se „rode“ muž i žena kao otac i majka. To je ta promjena iz bračnoga u roditeljski par, koja uključuje promjenu muža i žene u svim aspektima njihovih bića. Iskustvo prijelaza iz bračnoga u roditeljski par jest iskustvo krize, koje može biti plodno ukoliko je otvoreno novim vrijednostima. Riječ je o kvaliteti odnosa među roditeljima, jer za vrijeme trudnoće počinje proces sazrijevanja bračnih parova koji ih preoblikuje u roditeljske parove. Mladi bračni parovi u procesu sazrijevanja trebaju pomoći cijele obitelji te svoje šire crkvene i društvene zajednice.

Uloga žene i muškarca u braku promijenila se otako su žene stupile u svijet rada. Žene su pozvane da se ostvare i na profesionalnom području, tako da da-

nas muškarac preuzima poslove u kući, što uključuje brigu za djecu i njihov odgoj. Iako žene danas rade, kad se rodi dijete ipak one ponovno preuzimaju na-jevi dio poslova u kući. Proces podjele poslova u obitelji se nastavlja, pa očevi postupno preuzimaju zadaću skrbi za djecu i za njihov odgoj. Za roditelje s malom djecom velika je zadaća pomiriti obitelji pomiriti obiteljske i poslovne obvezе. Zato je potrebna fleksibilnost i u obitelji i na radnome mjestu. Danas nema jasnih odgojnih modela na koje se majke i očevi mogu pozivati, pa dolazi do dezorientacije u njihovim međusobnim odnosima i u njihovu odno-su prema djeci. Mladi roditelji napuštaju zastarjele sheme iz prošlosti, ali još uvijek ne pronalaze nove modele ponašanja u sadašnjosti. Dijeljenje obiteljskih i profesionalnih obveza zahtijeva od roditelja da izađu iz svojih tradicionalnih uloga i da se dogovaraju o novim oblicima djelovanja.

U obitelji najjasnije dolazi do izražaja uvjerenje da su ljudi relacijska bića, jer su muž i žena, koji su ujedno otac i majka, to što jesu upravo su po relaciji prema drugome. U toj se relaciji ljubav čisti od egoizma i postaje produktivna. Upravo u relaciji prema drugome čovjek postiže svoje najveće ostvarenje, a ne u negaciji drugoga. Takva je ljubav otvorena novom životu, tj. rađanju djece. Priznati drugost drugoga znači nadići svoje vlastito Ja i tako mu omogućiti obogaćenje u otvorenosti prema drugima i pre-ma apsolutno Drugom (tj. prema Bogu). Obitelj je zbog toga mjesto u kojem osobe postaju slobodni i odgovorni nosioci humanizma. Također, u obitelji različite generacije imaju mogućnost da se uzajamno razumijevaju i prihvataju.

Da je život Božji dar i da je ljubav Božji dar, to se najjasnije očituje u obitelji, koja veliku ulogu ima u prenošenju vjere djeci. Moramo biti svjesni da svako novo biće koje dolazi na svijet jest nositelj jedine i neponovljive sudsbine. To je tajna koja se prihvata i poštuje. Dijete ne smije biti ničije sredstvo. Ono je svrha. Ono je individualno biće, različito od drugih i neponovljivo. Cilj je odgoja slobodan čovjek koji će iz svoje slobode poštivati drugoga i širiti ljubav prema Bogu i bližnjemu.

Bitno je primijetiti važnost uzajamna sazrijevanja roditelja i djece. Jednako su danas u krizi i djeca i

roditelji: velik broj roditelja živi bez djece, ali i velik broj djece živi bez svojih roditelja. Ljubav ujedinjuje, povezuje, daje smisao, jamči trajnost i izgradnju obitelji. Ljubav briše udaljenosti između roditelja i djece te između roditelja među sobom.

Moramo se suočiti s činjenicom opadanja natalite-ta, što je velika opasnost za gospodarsku, društvenu i kulturnu budućnost europskih naroda. Ovdje posebno ističem Bosnu i Hercegovinu i hrvatski narod u njoj. Obitelj se ne može dokidati, njome se ne smije manipulirati. Stoga je neprimjereno brkati obitelj s drugim oblicima zajedničkoga života.

Ovom prigodom u ime katoličkih biskupa Bosne i Hercegovine upućujem vapaj za obnovu obitelji – za rađanje djece, za obnovu Crkve i naroda. Zahvaljujem svima vama, svećenicima, redovnicima i drugima koji se na razne načine trudite oko stvaranja kulture i civilizacije života, a suzbijate kulturu smrti.

Posebno zahvaljujem i izražavam veliko poštovanje svima onima u našoj domovini koji s velikom odgovornosti prema Bogu, prema svojoj savjeti i prema svome narodu štite ljudski život i visoko cijene dosto-janstvo braka i obitelji. Zahvaljujem svim pomagačima zaklade „Da životu“, koju smo ustanovili prije više godina, a koja potiče naše hrabre bračne drugove da budu spremni imati više djece.

Zahvaljujem i karitativnim i molitvenim skupinama koje se veoma trude oko pružanja pomoći mladim bračnim parovima kao i siromašnjim obiteljima. Zahvaljujem također svim liječnicima i bolničkom osoblju, kao i članovima obitelji koji su se istaknuli u spašavanju nerođenih života.

Sve Vas molim: bdijte i dalje nad svakim ljudskim životom! Branite i štitite i ubuduće ljudski život u njegovoј cijelovitosti! To je velika zadaća i veliko poslanje za sve nas koje nam je povjerio sam Bog Životvorac! Neka Vas On nagradi svojim blagoslovom i svojim mirom!

Banja Luka, Prvomučenici franjevačkog reda,

16. 1. 2018.

Zajednička izjava članova Austrijske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine Sarajevo, 5. ožujka 2018.

Po prvi puta okupili su se 5. ožujka 2018. u Sarajevu članovi Austrijske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine da bi na taj način posvjedočili zajedništvo Crkve u ovim dvjema zemljama koja je povezana zajedničkom povijesnu i brojnim događanjima. Mjesto zajedničkog susreta je Grad za koji je papa Franjo prigodom svoga pohoda 2015. godine kazao da je „s pravom dobio naziv ‘europskog Jeruzalema’“. Biskupi Bosne i Hercegovine zahvalni su svojoj subraći u biskupstvu iz Austrije da su ovamo došli kako bi zajednički molili, jedni druge susreli, upoznali se izmijenili razmišljanja te da bi podijelili radost i žalost ljudi i Crkve u Bosni i Hercegovini.

Posjeta biskupa na „Nedjelu solidarnosti“, koja se u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini uvijek obilježava na treću korizmenu nedjelju, važan je znak. Prilozima ove nedjelje pomaže se potrebitima koji su ostali u Bosni i Hercegovini i koji još uvijek trpe posljedice rata. Svojim dolaskom ovamo austrijski biskupi dali su svjestan znak posebno i ponajprije mladim ljudima koji već godinama napuštaju ovu zemlju odlazeći prema zapadnoj Europi, a mnogi od njih idu u Austriju.

Radosna je činjenica da se pohod austrijskih biskupa događa o 100. obljetnici smrti prvog vrhbosanskog nadbiskupa Josipa Stadlera. Upravo su u vrijeme nadbiskupa Stadlera, uz veliku pomoć iz Austrije, u Bosni i Hercegovini izgrađene brojne crkve i uspostavljenе crkvene institucije. To je bila velika pomoć za crkveno poslanje u zemlji u kojoj je do tada crkveni život održavao gotovo isključivao franjevački red. Prije sto godine Sarajevo i zemlja doživjeli su vrijeme osnutka o čemu svjedoče brojne građevine u centru glavnog i drugih gradova tada uspostavljenih državnih, kulturnih i drugih institucija.

Crkva i mnogi ljudi u Bosni i Hercegovini nisu zaboravili da su brojne karitativne institucije iz Austrije, kao što su Caritas ili Kirche in Not (Crkva u nevolji), kao i akcije poput „Nachbar in Not“ (Susjed u nevolji) i mnogi pojedinci pomogli tijekom nedavnoga rata u velikoj nevolji. Uz spomenutu zahvalnost povezana je i zahvala za duhovne darove koji su proizšli iz povezanosti Crkve obiju zemalja. Među njima posebno se ističe dvoje blaženika podrijetlom iz Austrije koji su djelovali u Bosni i Hercegovini: s. Berchmana Leidenix, drinska mučenica, koja je bila posebno angažirana u odgoju i školstvu, kao i Ivan Merz koji se štuje kao zaštitnik mladeži.

Održavanjem svoga plenarnog zasjedanja austrijski biskupi idu stopama papa Ivana Pavla II. i Franje koji su pohodili Sarajevo kao glasnici mira i time htjeli pomoći u liječenju ratnih i poratnih rana. Posjet austrijskog episkopata je u isto vrijeme znak solidarnosti s Crkvom u Bosni i Hercegovini koja je tijekom rata od 1992. do 1995. godine i u vremenu nakon rata podnijela brojna iskušenja. U mnogim dijelovima zemlje katolicima prijeti potpuni nestanak. Svojom posjetom biskupi žele ohrabriti one koji su ostali i njima prenijeti nadu u budućnost. Impresivno je djelovanje Crkve u Bosni i Hercegovini: brojne crkvene školske, odgojne i socijalne institucije otvorene su za sve ljude bez obzira na vjeroispovijest i time su živi svjedok nade i konkretne kršćanske ljubavi.

Stoga austrijski biskupi žele i nadalje biti nositelji raznih inicijativa koje bi trebale pomoći vjernicima koji ovdje žive da ponovno uzmu život u svoje ruke i da skladno žive i surađuju s drugima. Biskupi također žele biti ambasadori dramatične situacije katolika u mnogim dijelovima zemlje i svratiti na to pozornost drugih Biskupskih konferencija. Posjeti-

ma najvišim političkim i vjerskima predstavnicima u zemlji htjeli su izraziti svoju blizinu i potporu svim ljudima dobre volje u Bosni i Hercegovini.

Mnogi ljudi iz Bosne i Hercegovine došli su u Austriju zbog rata. Pronašli su zaštitu i sigurnost i istovremeno obogatili zemlju. Radi njih i radi Bosne i Hercegovine treba se nadati da će mnogi od njih ponovno vidjeti budućnost u svojoj domovini, vratiti se i pri tome pomoći u obnovi i obogaćivanju zemlje.

Bosna i Hercegovina još uvijek nije došla do punog i pravednog mira. Još uvijek postoje napetosti i nepovjerenje u zemlji koji ugrožavaju suživot. Stoga, biskupi iz Austrije, zajedno s biskupima iz Bosne i Hercegovine, apeliraju na sve nositelje odgovornosti u zemlji i na međunarodnoj razini da se zauzmu oko izgradnje pravednog mira. Za to je neophodno poštovanje ljudskog dostojanstva i svih prava i slo-

boda svih članova društva kao i jednakopravnosti tri naroda koji žive u Bosni i Hercegovini. Ne smiju u ovoj zemlji postojati „građana drugog reda” ni mehanizmi sustavne diskriminacije. Biskupi obiju zemalja podupiru Bosnu i Hercegovinu na putu europske integracije. Bosna i Hercegovina bila je i jest dio Europe kroz svoju povijest i bogatu kulturnu baštinu.

Prije 100 godina završio je Prvi svjetski rat. Milijuni ljudi izgubili su živote. Sjećanje na ovu katastrofu i masovnu patnju trebalo bi osnažiti kršćane i sve ljudе dobre volje da se zauzmu za miran suživot. Isposljedamo Isusa Krista kao Kneza mira i molimo se njemu. U ovoj vjeri potičemo sve ljudе da se ujedine na putu mira i dobra. To je put Božji, jedini pravi put svakog čovjeka, svakog društva i svake države.

|| Dan posvećena života u Vatikanu

“ Imati Gospodina u našim rukama protuotrov je za izolirani misticizam i neobuzdani aktivizam jer istinski susret s Isusom ispravlja kako sladunjavu pobožnost tako i nemirni hiperaktivizam, poručio je papa Franjo

Posvećeni se život rađa i ponovno rađa iz susreta s Isusom kakav on jest: siromašan, čist i poslušan, kazao je papa Franjo redovnicima i redovnicama koji su se 2. veljače okupili u bazilici svetoga Petra u Vatikanu na misnom slavlju povodom Prikazanja Gospodinova ili Svijećnice, kao i 22. svjetskoga dana posvećena života. U propovijedi je Sveti Otac razmišljao o Isusovu prikazanju u hramu kao i o susretu mlade Marije i Josipa te starca Šimuna i Ane. Stari primaju od mlađih, dok mlađi crpe od starijih. U hramu Marija i Josip pronalaze korijene svoga naroda i korijene svoje vjere koja je umijeće življenja s Bogom, koje se uči iz iskustva onih koji su išli pred nama. U tom susretu mlađi uočavaju svoje poslanje, stariji ostvaruju svoje snove, a ta je plodonosna razmjena između mlađih i starih moguća jer je Isus u središtu. To također vrijedi za živote Bogu posvećenih muškarača i žena, rekao je Sveti Otac, prenosi Radio Vatikan.

Podsjetio je pritom da nikad ne možemo obnoviti susret s Gospodinom bez drugih. Ne postoji rast bez korijena i nema cvjetanja bez novih pupova. Nema proroštva bez pamćenja, a pamćenja bez proroštva.

Papa je potom napomenuo da nas današnja mahnita brzina dovodi do toga da zatvaramo mnoga vrata susretu, često iz straha od drugih, dok su naši trgovачki centri i internetske veze uvek otvoreni. No, toga ne bi smjelo biti u posvećenome životu. Neka nikad ne gledamo češće u ekran mobitela nego u oči naše braće i sestara; neka se nikad ne

usredotočimo više na softvare nego na Gospodina, upozorio je papa Franjo, dodajući da kad se projektima, metodama i organizacijama dade najviši prioritet, posvećeni život prestaje biti privlačan ljudima jer zaboravlja svoje korijene.

Život ovoga svijeta traga za sebičnim užicima i željama, dok posvećeni život oslobađa od navezanosti na bilo kakvo posjedovanje kako bismo mogli potpuno ljubiti Boga i druge ljude. Život svijeta cilja na to da činimo što god hoćemo, dok posvećeni život odabire poniznu poslušnost kao veću slobodu, rekao je Sveti Otac dodajući da nam kao i starcu Šimunu pomaže držati Gospodina u svojim rukama i imati ga na umu u svemu što činimo. Imati Gospodina u našim rukama protuotrov je za izolirani misticizam i neobuzdani aktivizam jer istinski susret s Isusom ispravlja kako sladunjavu pobožnost tako i nemirni hiperaktivizam. Tajna za poticanje plamena duhovna života je spremnost dopuštati samima sebi susresti Isusa i da nas on susretne.

Ako susrećemo Isusa te našu braću i sestre u svakodnevnim događajima našeg života, naša srca više neće biti usredotočena na prošlost ili budućnost, nego će iskusiti „Božje danas” u miru sa svima, rekao je Sveti Otac te zaključio: Vi ste, dragi redovnici i redovnice, vječna zora Crkve. Molim vas da danas obnovite svoj susret s Isusom, da hodate zajedno prema njemu i to će dati svjetlo vašim očima i snagu vašim koracima.

Vatikan, (IKA)

Papa Franjo na Pepelnici u rimskoj bazilici svete Sabine

Nepovjerenje, obamrllost i ravnodušnost, demoni su koji paraliziraju dušu. Međutim, zaustavljanje, promatranje i vraćanje, mogu zagrijati vjerničko srce – istaknuo je papa Franjo jučer tijekom mise koju je slavio s obredom pepeljenja u rimskoj bazilici svete Sabine, nakon procesije koju je predvodio od crkve svetog Anzelma. – U svakodnevnim nestalnostima pojavljuju se glasovi koji iskorištavaju bol i nesigurnost, te ne znaju sijati ništa osim nepovjerenja, čiji su plodovi obamrllost i ravnodušnost. Vrijeme korizme – naglasio je Papa – prikladno je vrijeme da ispravimo krive odgovore svojega kršćanskog života i prihvatimo uvijek novu, radosnu i punu nade, vijest o Gospodinovu Uskršnju. Sveti Otac je među ostalim potaknuo da se zaustavi i prekine ubrzan i nervozan ritam koji izobličuje svakodnevni život.

– Zaustavite se malo, pustite tu nervozu i to besmisleno trčanje koje ispunjava dušu gorčinom osjećaja da se nikada nikamo ne stiže – rekao je papa Franjo i dодao – Zaustavite se, ostavite tu obvezu življenja u brzini, koja raspršuje, dijeli i uništava vrijeme koje bi trebalo posvetiti obitelji, prijateljima, djeci, djedovima i bakama, kao i za zahvalnost i za Boga.

– Zaustavite se malo pred oholim pogledom, prolaznim i prezirnim komentarom koji se rada zbog zaboravljanja nježnosti, milosrđa i poštovanja susreta s drugima, osobito s najranjivijima i onima koji su uronjeni u grijeh – rekao je Papa i nastavio – Zaustavite se pred prisilom da se sve kontrolira, da se sve zna, da se opustoši sve, koja se rađa iz zaboravljanja zahvalnosti za dar života. Zaustavite se malo pred zaglušujućom bukom koja zaglušuje naše uši i tjera nas da zaboravimo plodnu i stvaralačku moć tištine.

– Zaustavite se malo pred stavovima koji potiču neplodne osjećaje koji proizlaze iz zatvaranja i samosažaljenja i dovode do zaboravljanja da se ide u susret drugima kako bi podijelili teret i patnju.

Zaustavite se pred prazninom onoga što je trenutačno i prolazno, što nas lišava korijena, veza, vrijednosti putova i spoznaje da smo uvijek na putu. Zaustavite se da biste gledali i kontemplirali! – potaknuo je Sveti Otac. Pogledajte znakove koji sprječavaju gašenje ljubavi, koji održavaju živim plamen vjere i nade – rekao je papa Franjo i dodao – Živa lica nježnosti i dobrote Boga koji djeluje u nama. Gledajte lica naših obitelji koje se iz dana u dan bore velikim naporima da bi isle naprijed, među mnogim nedostacima ne propuštaju ni jednu mogućnost da njihov dom bude škola ljubavi. Pogledajte lica koja nas izazivaju, lica naše djece i mladih punih nade i mogućnosti koje zahtijevaju predanost i zaštitu. Žive klice ljubavi i života koje se uvijek kreću kroz naše sitne i sebične izračune.

Gledajte lica naših starih izborana od vremena; to su lica sjećanja našeg naroda. Lica djelotvorne mudrosti Božje. Pogledajte lica naših bolesnih i tolikih koji se za njih brinu, lica koja u svojoj ranjivosti i svojem služenju podsjećaju da se vrijednost svake osobe nikad ne može svesti na pitanje računice i koristi. Pogledajte lica koja se kaju – rekao je Papa – lica mnogih koji nastoje ispraviti svoje pogreške, počevši od svoje bijede i boli, bore se da bi promijenili situaciju i isli naprijed.

Zaustavite se, pogledajte i vratite se, vratite se u kuću svoga Oca. Vratite se bez straha u ispružene ruke svojeg Oca, bogatog milosrđem koji vas čeka. Ovo je prikladno vrijeme da se vratite u kuću Oca svojega. Bog se ne umara i neće se umoriti pružajući svoje ruke. Vratite se bez straha, da biste doživjeli ozdravljenje i pomirenje s Bogom. Dopustite da Gospodin izliječi rane grijeha i ispunji proročanstvo dano našim ocima: „Dat ћu vam novo srce, nov duh udahnut ћu u vas! Izvadit ћu iz tijela vašega srce kameni i dat ћu vam srce od mesa.“ – zaključio je Sveti Otac.

(hr.radiovaticana.va)

Motu proprio pape Franje o odreknuću od službe

“Naučiti napustiti službu” naslov je motu proprio pape Franje, datiranoga 12. veljače, kojim se uređuje odricanje, s navršenih 75 godina života, od neke crkvene službe koju – kako je istaknuo Papa – treba smatrati sastavnim dijelom samoga služenja, budući da zahtjeva novi oblik raspoloživosti.

Novo unutarnje ponašanje

Papa u dokumentu ističe važnost pripreme za napuštanje službe, lišavajući se želje za vlašću i uvjerenja da smo prijeko potrebni, te suočavajući se s tim trenutkom mirno i s pouzdanjem, jer bi inače mogao biti bolan i sa sukobima. Molitva je ta u kojoj započinje raspoznavanje novoga razdoblja života, koji trebaju, – prema Papinim riječima – što je više moguće obilježavati skromnost, poniznost, zagovorna molitva, vrijeme posvećeno čitanju i raspoloživosti za obavljanje jednostavnih pastoralnih službi.

Nastavak obavljanja dužnosti nije osobna pobjeda

Nastavak obavljanja vlastite dužnosti valja shvaćati u okviru općega crkvenog dobra, i ne treba ga smatrati povlasticom, osobnom pobjedom, ili uslugom zbog eventualnih obveza proizišlih iz prijateljstva ili bliskosti, a ni kao zahvalnost za učinkovitost u pruženim uslugama. Ta papinska odluka – istaknuo je Sveti Otac – nije automatski čin, nego čin upravljanja; stoga uključuje vrlinu razboritosti koja će, kroz odgovarajuće rasuđivanje, pomoći donijeti primjerenu odluku.

S navršenih 75 godina zadaća ne prestaje ipso facto

Motu proprio upotpunjuje 2. članak dokumenta „Rescriptum ex audiencia“ o odricanju biskupâ i voditelja uredâ papinskoga imenovanja, od 3. studenoga 2014. godine, koji kaže da odricanje od navedenih pastoralnih dužnosti postaje važeće tek od trenutka kada je ga je prihvatile legitimna vlast, a papa Franjo njime određuje da su, kada navrše 75 godina, dijecezanski i eparhijski biskupi, kao i koadjutori i pomoćni biskupi, te oni naslovni s posebnim pastoralnim zadužnjima, pozvani podnijeti ostavku svojemu pastoralnom uredu. Isto vrijedi i za voditelje dikasterija Rimske kurije koji nisu kardinali, za više prelate Rimske kurije i biskupe koji obavljaju druge dužnosti u službi Svetе Stolice, te za papinske predstavnike. Oni, međutim, ne završavaju svoju službu ipso facto, odnosno samim tim činom.

Papa odlučuje o ostavci i nakon više od tri mjeseca od njezina podnošenja

Papa Franjo određuje da ostavku valja prihvati i da se dužnost smatra produženom sve dok se odricatelja ne obavijesti o prihvaćanju ostavke, ili o produženju dužnosti na određeno ili neodređeno vrijeme. Na taj se način mijenja kanon 189, paragraf 3 Zakonika kanonskoga prava, i kanon 970, paragraf 1 Zakonika kanona Istočnih Crkvi, koji su određivali sljedeće: „Odreknuće koje traži prihvaćanje ostaje bez ikakve snage, osim ako se prihvati u roku od tri mjeseca; ono pak koje ne traži prihvaćanje postiže učinak kad ga prema pravnoj odredbi priopći odricatelj.“

(hr.radiovaticana.va)

Doruka pape Franje za 55. Svjetski dan molitve za duhovna zvanja

Draga braćo i sestre, u listopadu 2018. održat će se 15. Opća redovita skupština Biskupske sinode koja će biti posvećena mladima, osobito odnosu između mladih, vjere i zvanja. Bit će to prilika

da dublje razmišljamo o tome kako je, u središtu našega života, poziv na radost koji nam Bog upućuje i kako je to »Božji plan za muškarce i žene svakog doba« (Biskupska sinoda, XV. Opća redovita

skupština, Mladi, vjera i razlučivanje zvanja, Uvod). Ta blagovijest iznova snažno odjekuje na pedeset i peti Svjetski dan molitve za duhovna zvanja. Nismo plod slučajnosti i ljudski život nije niz nepovezanih događaja; naprotiv, naš život i prisutnost na ovom svijetu plod su Božjeg poziva!

I u ovim našim nemirnim vremenima, otajstvo utjelovljenja podsjeća nas da nam Bog neprestano dolazi ususret. On je Bog s nama, koji kroči često prašnjavim putovima našega života. On poznaje našu tjeskobnu čežnju za ljubavlju i srećom i poziva nas na radost. U različitosti i specifičnosti svakog, osobnog i crkvenog, poziva postoji potreba slušanja, razlučivanja i življena ove Riječi koja nas poziva odozgori, dok nam omogućava oploditi naše talente, čini nas ujedno oruđima spasenja u svijetu i upravlja naše korake prema punini sreće.

Ta tri aspekta – slušanje, razlučivanje i život – bila su prisutna i na početku samog Isusova poslanja, koji je, nakon danâ molitve i borbe u pustinji posjetio svoju sinagogu u Nazaretu i ondje slušao Božju riječ, raspoznao sadržaj misije koju mu je povjerio Otac i proglašio da je došao to ostvariti »danasm« (usp. Lk 4, 16-21).

Slušati

Gospodinov poziv – treba to odmah reći – nije tako jasan kao neka od onih stvari koje možemo čuti, vidjeti ili dotaknuti u našem svakodnevnom iskustvu. Bog dolazi tiho i diskretno, ne nameće se našoj slobodi. Tako se može dogoditi da ga uguše mnoge brige i podražaji koji nam ispunjavaju um i srce. Moramo, stoga, biti ljudi duha pripravna na duboko slušanje njegove Riječi i života, posvetiti pažnju također pojedinostima našega svakodnevnog života, naučiti tumačiti događaje očima vjere i ostati otvoreni iznenađenjima Duha.

Nećemo moći otkriti poseban i osobni poziv koji nam je Bog namijenio u svojoj namisli, ako ostaneмо zatvoreni u sebe same, u svoje navike i apatiju onih koji uzalud protrate svoj život u uskom kruugu vlastitog »ja«, gubeći priliku da sanjaju velike stvari i da postanu protagonisti one jedinstvene i

originalne povijesti koju Bog želi ispisati s nama. Isus je također bio pozvan i poslan. Zato je imao potrebu sabrati se u tišini, slušao je i čitao Božju riječ u sinagogi i, svjetlošću i snagom Duha Svetoga, otkrio je njezino puno značenje, koje se odnosi na samu njegovu osobu i povijest izraelskog naroda.

Danas to slušanje postaje sve teže u društvu punom buke, preplavljenom obiljem podražaja i informacija koji nas svakodnevno obasipaju sa svih strana. Vanska buka koja ponekad prevladava u našim gradovima i četvrtima često je praćena našom unutarnjom rastresenošću i zbunjenosti koji nam ne dopuštaju da se zaustavimo i uživamo u ljepoti kontemplacije, da u miru razmišljamo o svemu onome što nam se događa u životu i, uzdajući se u brižni Božji plan ljubavi prema nama, izvršimo plodonosno razlučivanje. No, kao što znamo, Božje kraljevstvo dolazi tiho i nenametljivo (usp. Lk 17, 21). Moguće nam je uočiti njegove klice tek kada, poput proroka Iljije, znamo ući u dubine svoje duše i dopustimo joj da se otvorí nezamjetljivom šapatu lagalog i blagog Božjeg lahora (usp. 1 Kr 19, 11-13).

Razlučivati

Kad Isus, u nazaretskoj sinagogi, čita odlomak iz proroka Izajie, on razaznaje sadržaj misije zbog koje je poslan i predstavlja je onima koji su čekali Mesiju: »Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglašiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglašiti godinu milosti Gospodnje« (Lk 4, 18-19).

Jednako tako, svaki od nas može otkriti svoj vlastiti poziv jedino duhovnim razlučivanjem. To je »proces kojim osoba, u dijalogu s Gospodinom i osluškujući glas Duha, donosi temeljne odluke, počevši od opredjeljenja za pojedini životni stalež« (Biskupska sinoda, XV. Opća redovita skupština, Mladi, vjera i razlučivanje zvanja, II, 2).

Tako na poseban način otkrivamo da kršćanski poziv uvijek ima proročku dimenziju. Sveti pismo nam govori da je Bog narodu slao proroke u situ-

acijama velike materijalne neizvjesnosti i duhovne i moralne krize, kako bi u njegovo ime uputili poruku obraćenja, nade i utjehe. Poput vjetra koji uskovitla prašinu, prorok remeti lažni spokoj savjesti onih koji su zaboravili Gospodinovu riječ, promatra događaje u svjetlu Božjeg obećanja i pomaže narodu otkriti znakove svitanja usred tamnih sjena povijesti.

I danas imamo veliku potrebu za razlučivanjem i proroštвom. Moramo se othrvati napastima ideologije i fatalizma i otkriti, u odnosu s Gospodinom, mjestâ, oruđâ i situacije kroz koje nas On poziva. Svaki bi kršćanin trebao znati razviti sposobnost »nutarnjeg čitanja« života i shvatiti gdje i na što ga Gospodin zove kako bi nastavio njegovo poslanje.

Živjeti

Konačno, Isus naviješta novost sadašnjeg časa, koja će ispuniti zanosom srca mnogih i otvrđnuti srca drugih. Došla je punina vremena i on je Mesija čiji je dolazak najavio Izaija, pomazan zato da osloboди zatočene, vrati vid slijepima i naviješta milosrdnu ljubav Boga prema svakom stvorenu. Upravo »danас se ispunilo ovo Pismo što vam još odzvanja u ušima« (Lk 4, 21), kaže Isus.

Radost evanđelja, koja nas otvara susretu s Bogom i braćom, ne trpi naše sporosti i lijenošti. Neće nam dotaknuti srce ako budemo i dalje pogledavali kroz prozor pod izgovorom da čekamo pravo vrijeme i ako upravo danas ne preuzmemo na sebe rizik donošenja odluke. Pozvani smo danas! Kršćanska misija je za sadašnji čas! Svaki od nas je pozvan – bilo na laički život u braku, bilo na svećenički život u zaređenoj službi ili pak na život posebnog posvećenja – kako bi, ovdje i sada, postao Gospodinovim svjedokom.

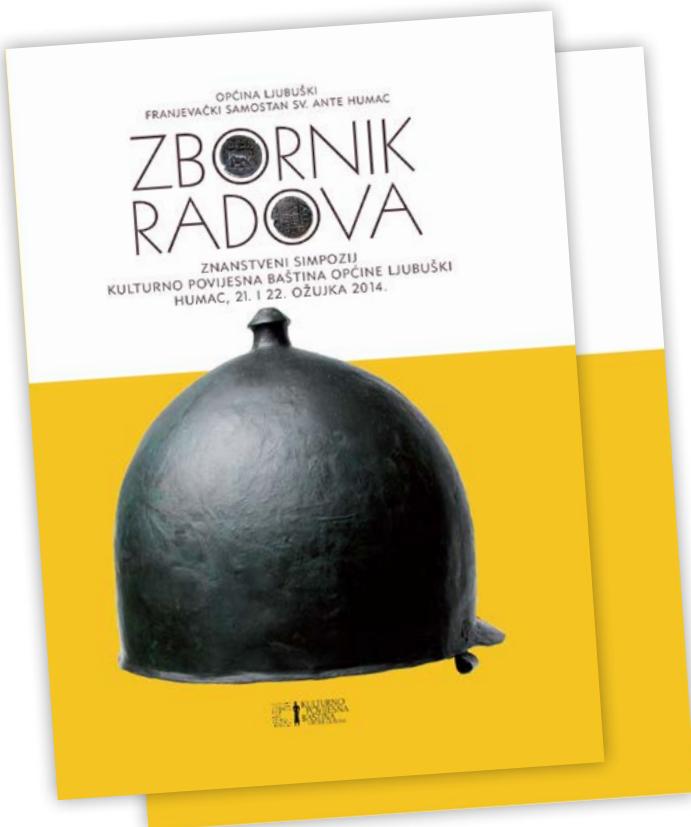
Ovo »danас« koje je progglasio Isus jamči nam da Bog nastavlja »silaziti« da spasi našu ljudsku obitelj i da nas učini dionicima svoga poslanja. Gospodin nastavlja pozivati ljudе na život s njim i da ga slijede u odnosu posebne blizine, da služe njemu samom. Lijepo je – i velika je to milost – biti potpuno i zauvijek posvećeni Bogu i služenju braćи. Gospodin i dalje poziva da ga slijedimo. Ne smi-

jemo čekati da budemo savršeni kako bismo odgovorili svojim velikodušnim »da«, niti se bojati svojih ograničenja i svojih grijeha. Moramo naprotiv otvoriti svoja srca Gospodinovu glasu. Moramo slušati taj glas, prepoznati naše osobno poslanje u Crkvi i svijetu, i napisjetku živjeti ga u današnjem času koji nam Bog daje.

Neka nas Presveta Marija, mlada djevojka s periferije, koja je slušala, prihvatile i živjela Božju riječ koja je tijelom postala, čuva i trajno prati na našem putu.

Zbornik radova „Kulturno povjesna baština općine Ljubuški“

U organizaciji Franjevačkog samostana sv. Ante Padovanskoga na Humcu, te Općine Ljubuški, a u povodu proslave 130 godina muzeja na Humcu, organiziran je I. međunarodni kongres „Kulturno povjesna baština općine Ljubuški“. Znanstveni se skup održao 21. i 22. ožujka 2014. godine u samostanu na Humcu.

Cilj je toga kongresa bio educiranje javnosti i akademske zajednice o problemima prepoznavanja, očuvanja i predstavljanje blaga toga kraja. Na tom su skupu sudjelovali eminentni stručnjaci iz područja arheologije, povijesti, povijesti umjetnosti, etnologije, te numizmatike. Akademski dio otvorila je prof. dr. sc. Željka Miletića na temu "Rimski auksilijarni logor na Humcu kod Ljubuškog". Prvi dan uslijedilo je osam predavanja iz područja arheologije, dok je drugi dan otvarila prof. Ljiljana Rajković s temom „Sinergija muzeja i galerije u samostanu na Humcu“. Potom su uslijedila izlaganja iz povijesti umjetnosti.

Cilj je tog skupa bio jdaljne proučavanje toga kraja, bogata poviješću, umjetnošću, arheologijom, kao i obnova tih važnih lokaliteta, pokretanjem muzejske institucije koja bi vodila sustavna arheološka iskopavanja, kozervaciju i prezentaciju arheoloških lokaliteta Ljubuškoga kao i širega područja Hercegovine.

Nažalost od tada do danas nije izdan Zbornik. Zato smo to učinili, nakon razgovora s gosp. Mirkom Rašićem, arheologom i uz suradnju Općine i Franjevačkoga samostana, za 150 obljetnicu postojanja ovoga samostana, kao drugoga samostana u ljubuškome kraju. Važna je to obljetnica.

Isto tako zahvaljujem svima predavačima i znanstvenicima što su održali predavanja i priredili članke koje predajemo javnosti, kao i svima onima koji su sve učinili da ovaj Zbornik, istina sa zakašnjenjem, ugleda svjetlo dana – rekao je fra Dario Dodig.

U Ružićima predstavljena knjiga "Sabrana djela fra Martina Mikulića"

U subotu, 18. veljače 2018., u župnoj dvorani u Ružićima upriličeno je predstavljanje knjige „Sabrana djela fra Martina Mikulića“ u organizaciji župnoga ureda Ružići, Frame Ružići i Matice hrvatske – Ogranak Grude. Na početku programa sve nazočne pozdravio je u osobno ime i u ime organizatora, Mario Bušić predsjednik MH Ogranak Grude. Nakon njega par prigodnih riječi uputio je i fra Tomislav Jelić, župnik župe Ružići, a zatim je uslijedila glazbena sekcija Frame Ružići koja je pjesmom sve nazočne uvela u program.

Knjigu su predstavili dr. sc. Irina Budimir, fra Ante Marić i fra Robert Jolić. Sabrana djela fra Martina Mikulića jedna je od vrijednih knjiga koju je priredio fra Robert Jolić. Nakladnik je Hercegovačka franjevačka provincija Uznesenja BDM i Franjevačka knjižnica Mostar; Za nakladnika je dr. fra Miljenko Šteko, provincial; Odgovorni urednik je fra Ante Marić, knjižničar; Lekturu potpisuje dr. Irina Budimir; Korekturu dr. fra Robert Jolić; Fotografije

Arhiv Hercegovačke franjevačke provincije (fra Ante Tomas) i fra Robert Jolić; Prijelom potpisuje Marijana Pekas; Šematizam je s latinskoga preveo Zvonimir Glavaš, prof.; Tisak Franjevačka tiskara FRAM – ZIRAL, Mostar; Knjiga ima Rječnik manje poznatih riječi i broji 575 stranica. – Koristim se ovom prigodom i zahvaljujem općini Ljubuški i načelniku Nevenku Barbariću što su pomogli prilikom tiskanja ove knjige. Drago mi je što su i framaši s nama ovdje. Koliko god vi kukali da nam se seli narod i da odlazi, baš je lijepo što je vas mlađih toliko ovdje. Svi ovdje ostanite, imajte obitelj, ili odlazite u časne ili u fratre bit će nam odlično – kazao je između ostalog fra Ante Marić.

Doc.. dr. sc. Irina Budimir srdačno je pozdravila sve nazočne i iznijela nekoliko zapažanja o navedenoj knjizi. – Fra Martinovo književno stvaralaštvo zapis je, ne samo tematsko lokalnoga blaga, nego i cijelog hercegovačkog bića. On je zabilježio i obilježio dio povijesti Hercegovine, ali i Ružića. Bio je cijenjen, ne samo za svoga vremena, nego i stoljećima kasnije.

U ovim Sabranim djelima možemo naći cijelo opisano nasljeđe toga izuzetna franjevca koji je prvi književnik među hercegovačkim franjevcima, a vjerojatno uopće i među Hercegovcima. Monografija koju predstavljamo izuzetno je bogata, obaseže 575 stranica i podijeljena je u tri velike cjeline. Ono što je jako vrijedno u ovoj knjizi su fra Martinova djela koja nisu nigdje objavljena, tako da je fra Martinovo pisano nasljeđe dostupno na jednom mjestu svim ljubiteljima književnosti, jezika, povijesti, etnografije i narodne mudrosti –istaknula je dr. Budimir.

– Fra Martin je rođen u Ružićima, živio je u Borjani, ali je bio u župi Ružići, župnik prije 120 godina, i to punih 14 godina. Ako se mladi usude ovu knjigu čitati, bit će malo teško. Ima toliko starih riječi koje mladi danas i ne kuže. Fra Martin je u knjizi imao puno arhaizama, starih riječi. Još u vrijeme kad je pisao, na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće, njegov je rječnik i tada bio arhaičan, pa su urednici novina

i časopisa koji su objavljivali njegove pripovijesti molili da napravi uz to i pojašnjenje nerazumljivih starinskih riječi i izričaja. Brojni su njegovi izričaju zastarjeli i nerazumljivi današnjem čitatelju, pa sam stoga bio prisiljen načiniti poseban rječnik manje poznatih riječi na preko 20 stranica koji će pomoći suvremenom čitatelju da lakše razumije njegovo djelo. Vjerujem da je ova monografija u potpunosti ispunila svoj cilj, a to je predstaviti širokoj čitalačkoj javnosti njegov cjelokupni opust i njegov život i djelovanje. Ako se usudite ući u avanturu čitanja fra Martinovih djela, uvjeravam se da se nećete pokajati, kao što nisam ni ja, ni brojni drugi koji su se usudili to čitati – poručio je fra Robert Jolić.

Na koncu programa framaši su otpjevali još jednu pjesmu, te je uslijedilo druženje uz prigodan domjenak.

Adresar

RASPORED OSOBLJA

PROVINCIJALAT

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 333-525
faks: (036) 333-526
www.franjevci.info
mostar@franjevci.info

PROVINCIJAL

fra Miljenko Šteko

VIKAR PROVINCije

fra Ivan Ševo

DEFINITORI

fra Mijo Pinjuh
fra Željko Grubišić
fra Miljenko Stojić
fra Ljubo Kurtović
fra Sretan Ćurčić

SLUŽBE

TAJNIK

fra Stanko Čosić

EKONOM

fra Mate Dragičević

IZASLANIK ZA BRAĆU U ŠVICARSKOJ

fra Ivan Prusina

TAJNIK ZA EVANGELIZACIJU I MISIJE

fra Ljubo Kurtović

TAJNIK ZA FORMACIJU I STUDIJE

fra Ivan Landeka ml.

MODERATOR TRAJNE FORMACIJE

fra Ivan Dugandžić

ODGOJITELJ POSTULANATA I SKRB ZA SJEMENIŠTARCE

fra Iko Skoko

POMOĆNI ODGOJITELJ POSTULANATA

fra Mate Dragičević

ODGOJITELJ NOVAKA

fra Stanko Mabić

POMOĆNI ODGOJITELJ NOVAKA

fra Stipan Klarić

ODGOJITELJ BRAĆE S JEDNOSTAVnim ZAVJETIMA

fra Ivan Landeka ml.

POMOĆNI ODGOJITELJ BRAĆE S JEDNOSTAVnim ZAVJETIMA

fra Josip Serđo Čavar

POVJERENIK ZA SVETU ZEMLJU

fra Milan Lončar

VICE POVJERENIK ZA SVETU ZEMLJU

fra Antonio Šakota

DUHOVNI ASISTENT OFS-A I FRAME

fra Antonio Šakota

PROMICATELJ DUHOVNIH ZVANJA

fra Antonio Šakota

VICEPOSTULATURA "FRA LEO PETROVIĆ I 65-ORICA SUBRAĆE"

fra Miljenko Mića Stojić, vicepostulator

VIJEĆA I POVJERNSTVA

VIJEĆE ZA DUHOVNOST

fra Danko Perutina, pročelnik
Članovi Vijeća: Gvardijani

TAJNIŠTVO ZA EVANGELIZACIJU I MISIJE

fra Ljubo Kurtović, tajnik
i promicatelj evangelizacije
Članovi Vijeća: Župnici župa povjerenih Provinciji

TAJNIŠTVO ZA FORMACIJU I STUDIJE

fra Ivan Landeka ml., tajnik
Članovi: Odgojitelji

VIJEĆE ZA EKONOMIJU

fra Mate Dragičević, pročelnik
Članovi: Provincijski i samostanski ekonomi

VIJEĆE ZA INFORMIRANJE, KULTURNO-ZNANSTVENU I IZDAVAČKU DJELATNOST

fra Ivan Ševo, pročelnik
fra Ivan Dugandžić
fra Mirko Bagarić
fra Ante Marić
fra Robert Jolić
fra Miljenko Mića Stojić

VIJEĆE ZA KARITATIVNU I SOCIJALNU DJELATNOST

fra Željko Grubišić, pročelnik
fra Jozo Radoš
fra Dragan Ružić
fra Nikola Rosančić
fra Iko Skoko
fra Sretan Čurčić

VIJEĆE ZA KULTURNO-POVIJESNU BAŠTINU, GRADITELJSTVO I SAKRALNU UMJETNOST

fra Ivan Ševo, pročelnik
fra Danko Perutina
fra Tomislav Puljić
fra Sretan Čurčić
fra Dario Dodig
fra Ferdo Boban
fra Svetozar Kraljević
fra Ivan Boras

VIJEĆE ZA PRAVDU, MIR I SKRB ZA SVE STVORENO

fra Miljenko Mića Stojić, pročelnik
fra Mario Knezović
fra Iko Skoko
fra Dane Karačić
fra Mate Logara
fra Stipe Marković

VIJEĆE ZA PASTORALNU SKRB NA PROMICANJU DUHOVNIH ZVANJA

fra Antonio Šakota, pročelnik
Duhovni asistenti Frame

POVJERENSTVO ZA OČUVANJE SPOMEN-MJESTA

fra Miljenko Mića Stojić, pročelnik
fra Tomislav Puljić
fra Ivan Ševo
fra Mate Dragičević
fra Slavko Soldo

USTANOVE

MIR I DOBRO, službeno glasilo

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 333-525
faks: (036) 333-526
mostar@franjevci.info
www.franjevci.info

Odgovorni urednik
fra Miljenko Šteko, provincijal

Glavni urednik
fra Stanko Čosić, tajnik Provincije

EKONOMAT

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel./faks: (036) 323-223
ekonomat@franjevci.info

Ekonom: fra Mate Dragičević

ARHIV

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 333-488
faks: (036) 333-489

Arhivar: fra Filip Sučić

KNJIŽNICA

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel./faks: (036) 334-237
knjiznica@franjevci.info

Knjižničar: fra Ante Marić

BOGOSLOVI

Avenija Gojka Šuška 2
10 040 Zagreb-Dubrava
tel./faks: +387-1-29-11-931
www.fra3.net

Meštar bogoslova: fra Ivan Landeka ml.

Pomoćni meštar bogoslova: fra Josip Serđo Ćavar

NOVICIJAT

Trg sv. Ante 1
88 320 Ljubuški-Humac
tel./faks: (039) 832-583
novicijat@franjevci.info

Odgojitelj novaka: fra Stanko Mabić

Pomočni odgojitelj novaka: fra Stipan Klarić

POSTULATURA

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
postulatura@franjevci.info

Voditelj postulanata: fra Iko Skoko

Pomočni voditelj postulanata: fra Mate Dragičević

SJEMENIŠTE**FRANJEVAČKA KLASIČNA GIMNAZIJA**

Bosne Srebrenе 4
71 300 VISOKO
tel.: (032) 738-723
faks: (032) 735-753
www.fkg.edu.ba
fkg.visoko@gmail.com

Zadužen za sjemeništare: fra Iko Skoko

**VICEPOSTULATURA “FRA LEO PETROVIĆ
I 65-ORICA SUBRAĆE”**

Kardinala Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel.: 039-700-325; fax: 039-700-326
mostar@pobijeni.info
www.pobijeni.info

fra Miljenko Mića Stojić, vicepostulator

Pomoč bližnjemu

1. FOND “FRA SLAVKO BARBARIĆ”
pp 29
88 266 Međugorje
tel./faks: (036) 651-549
studenti.talenti@tel.net.ba

*fra Karlo Lovrić, predsjednik
fra Marinko Šakota, dopredsjednik*

2. MAJČINO SELO

Ustanova za predškolski odgoj i socijalnu skrb
88 266 Bijakovići-Međugorje
tel.: (036) 653-000
faks: (036) 653-020
vita@tel.net.ba
www.mothersvillage.org

*Upravno vijeće
fra Branimir Musa, predsjednik
fra Iko Skoko
fra Dario Dodig*

Ravnatelj: fra Dragan Ružić

Tiskarstvo

FRAM-ZIRAL
Put za Aluminij bb
88 000 Mostar
tel.: (036) 351-281
faks: (036) 352-657
fram@fram.ba
www.fram.ba

Ravnatelj: fra Ivan Ševo

KULTURA**FONDOVI****FOND SOLIDARNOSTI**

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel./faks: (036) 323-223
ekonomat@franjevci.info

FOND ZA ODGOJ FRATARATA

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel./faks: (036) 323-223
ekonomat@franjevci.info

**HRVATSKA FRANJEVAČKA ARHEOLOŠKA
ZBIRKA “SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA”**
88 345 Sovići
tel./faks: (039) 670-294

Ravnatelj: fra Ante Marić

Kustos: fra Vinko Mikulić

FRANJEVAČKI MUZEJ “U KUĆI OCA MOJEGA”
Trg fra Grge Martića 1, 88 240 Posušje
tel: (039) 685 – 295

Ravnatelj: fra Milan Lončar

GALERIJA “MAJKA”

Trg Sv. Ante 1
88 320 Ljubuški-Humac
tel./faks: (039) 832-581; 835-000

MUZEJ

Trg Sv. Ante 1
88 320 Ljubuški-Humac
tel./faks: (039) 832-581; 835-000

Voditelj galerije, muzeja i knjižnice na Humcu:
Tomo Primorac

FRANJEVAČKI MUZEJ “FRA JOZO KRIŽIĆ”

Trg Mije Čuića 2
80 240 Tomislavgrad

BRAĆA U DOMOVINI**BOSNA I HERCEGOVINA****1. HUMAC – SAMOSTAN SV. ANTE**

Trg Sv. Ante 1.
88 320 Ljubuški-Humac
tel.: (039) 833-000; 830-970
faks: (039) 830-992
www.humac.ba; info@franjevci-humac.info

Uprava

fra Dario Dodig, gvardijan
fra Ljubo Kurtović, vikar
fra Ljubo Kurtović, ekonom

Župa sv. Ante

Trg sv. Ante 1.
88 320 Ljubuški-Humac
tel.: (039) 833-000; 830-970
faks: (039) 830-992

Bratstvo

fra Dario Dodig, gvardijan
dodigdario@gmail.com

fra Ljubo Kurtović, definitor, župnik, vikar, ekonom
ljkurtovic96@gmail.com

fra Stanko Mabić, odgojitelj novaka, sam. diskret
stanko.mabic@tel.net.ba

fra Bazilije Pandžić, de familia
Stipe.Pandzic@zg.htnet.hr

fra Ljubo Krasić, de familia
croetljubo@aol.com

fra Radoslav Dragičević, ž. vikar

fra Žarko Ilić, de familia, urednik „Kršnog zavičaja“
krsni.zavicaj@tel.net.ba, (039) 830-982

fra Ferdo Majić, de familia

fra Dinko Maslać, rekovalescent

fra Rade Vukšić, de familia
andrija.vuksic@bluewin.ch

fra Andrija Nikić, de familia
nikic.andrija@tel.net.ba

fra Alojzije Topić, brat

fra Vlado Lončar, de familia

fra Jure Brkić, ž. vikar

fra Vlado Buntić, de familia

fra Tomislav Sablje, ž. vikar, duh. asistent OFS-a
tomislavsablje@gmail.com

fra Marin Karačić, ž. vikar, duh. asistent Frame
marin.karacic@gmail.com

fra Robert Pejićić, kandidat za đakona

Rezidencije

1. DRINOVCI - Župa sv. Mihovila Arkandela

88 344 Drinovci

tel.: (039) 672-425; faks: (039) 672-572

fra Josip Mioč, župni upravitelj, duh. asistent
OFS-a i Frame
josipmiocsljajo@gmail.com

fra Velimir Bagavac, ž. vikar
velimirbagavac@yahoo.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. GORICA – Župa sv. Stjepana

88 345 Sovići

tel.: (039) 670-294

zupni.ured.gorica@tel.net.ba

fra Stipe Marković, župnik, duh. asistent OFS-a
markovicstipe52@gmail.com

fra Nikola Spužević, ž. vikar, duh. asistent Frame
nikola.spuzevic@tel.net.ba

2. KLOBUK – Župa sv. Marka

88 324 Klobuk

tel./faks: (039) 845-096

fra Robert Jolić, župnik, duh. asistent OFS-a
i Frame, sam. diskret
rjolic@tel.net.ba

3. RUŽIĆI – Župa sv. Ivana Krstitelja

88 347 Ružići

tel.: (039) 674-291

www.zupa-ruzici.com

fra Tomislav Jelić, ž. upravitelj, duh. asistent Frame
ftj.too@gmail.com

4. TIHALJINA – Župa Bezgrješnog začeća BDM

88 348 Tihaljina

tel.: (039) 673-004

fra Branimir Musa, župnik, dekan, duh.
asistent Frame
branemusa@net.hr

5. VELJACI – Župa sv. Ilike Proroka

88 326 Vitina

tel.: (039) 841-801

zupni.ured.veljaci@tel.net.ba

fra Stipan Klarić, župni upravitelj,
pomoćni odgojitelj novaka
stipanklaric@gmail.com

fra Alen Pajić, ž. vikar
alen.pajic88@gmail.com

fra Ivan Matijašević, ž. vikar

6. VITINA – Župa sv. Paškala

88 326 Vitina

tel./faks: (039) 841-890

fra Željko Grubišić, župnik, definitor,
duh. asistent OFS-a i Frame, sam. diskret
zeljko.grubisic@tel.net.ba

fra Petar Ljubičić, ž. vikar
fra.petar@gmail.com

2. KONJIC – SAMOSTAN SV. IVANA KRSTITELJA

Omladinska 1.

88 400 Konjic

tel./faks: (036) 730-653

Uprava

fra Ferdo Boban, gvardijan
fra Vlatko Soldo, župni upravitelj

Župa sv. Ivana Krstitelja

Omladinska 1.

88 400 Konjic

tel./faks: (036) 730-653

Bratstvo

fra Ferdo Boban, gvardijan
ferdoboban46@gmail.com

Fra Vlatko Soldo, župni upravitelj, sam. vikar, ekonom
vlatko.soldo@tel.net.ba

3. MOSTAR – SAMOSTAN SV. PETRA I PAVLA

Franjevačka 1., pp 153

88 000 Mostar

tel.: (036) 319-688

faks: (036) 327-348

Uprava

fra Danko Perutina, gvardijan
fra Bože Milić, sam. vikar
fra Ivan Ševo, ekonom

Župa sv. Petra i Pavla

Franjevačka 1., pp 153

88 000 Mostar

tel.: (036) 319-688

faks: (036) 334-231

www.apostolskiprvaci.info

zupaspetaipavla@gmail.com

Bratstvo

fra Miljenko Šteko, provincijal
miljenko.steko@medjugorje.hr

fra Danko Perutina, gvardijan
dperutina@gmail.com

fra Bože Milić, župnik
boze.milic@gmail.com

fra Iko Skoko, ž. vikar, odgojitelj postulanata
i sjemeništaraca, sam. diskret
iko.skoko@tel.net.ba

fra Ivan Ševo, provincijski vikar, ž. vikar, sam. ekonom
sevo.ivan@tel.net.ba

fra Mijo Križanac, brat

fra Mate Dragičević, ekonom Provincije, ž. vikar,
pomoćni odgojitelj postulanata
mate.dragicevic@tel.net.ba

fra Ante Marić, ž. vikar, kapelan Masne Luke-Polja
provincijski knjižničar
fraante.maric@tel.net.ba

fra Ante Tomas, pomoćnik arhivara za fototeku
ante.tomas@gmail.com

fra Filip Sučić, provincijski arhivar
filipsucic@yahoo.com

fra Marko Jurič, ž. vikar

fra Antonio Šakota, ž. vikar, područni asistent OFS-a
i Frame, sam. diskret
tonisakota@gmail.com

fra Stanko Čosić, tajnik provincije, ž. vikar
stenx84@gmail.com

fra Robert Kavelj, đakon

Rezidencije**1. ČERIN – Župa sv. Stjepana**

88 265 Čerin
tel./faks: (036) 652-139
zupni.ured-cerin@tel.net.ba

fra Tihomir Bazina, župni upravitelj, duh. asistent
Frame
tihomir.bazina@gmail.com

fra Hrvoje Miletić, ž. vikar, duh. asistent OFS-a
miletichrvoje@yahoo.com

2. ČITLUK – Župa Krista Kralja

88 260 Čitluk
tel.: (036) (036) 642-540; 643-710
faks: (036) 640-018
zupa.citluk@tel.net.ba

fra Miro Šego, župnik, duh. asistent OFS-a, sam. diskret
miro.sego1@tel.net.ba

fra Kornelije Kordić, de familia

fra Goran Azinović, ž. vikar, duh. asistent Frame
azinus@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja**1. GORANCI – Župa Uznesenja BDM**

88 000 Mostar
tel.: (036) 381-102

fra Ivan Ivanda, župni upravitelj
ivan.ivanda@gmail.com

2. GRADNIĆI – Župa sv. Blaža

88 260 Čitluk
tel./faks: (036) 642-006

fra Nikola Rosančić, župni upravitelj, duh. asistent
OFS-a i Frame, sam. diskret
nikolarosancic@gmail.com

3. MEĐUGORJE – Župa sv. Jakova apostola

Gospin trg 1
88 266 Međugorje
tel.: (036) 650-206; 650-310, 651-333
faks: (036) 651-444
www.medjugorje.hr

fra Marinko Šakota, župnik
marinko.sakota@medjugorje.hr

fra Viktor Kosir, ž. vikar

fra Ivan Dugandžić, ž. vikar
ivan.dugandzic@zg.htnet.hr

fra Karlo Lovrić, ž. vikar
karlo.lovric@medjugorje.hr

fra Mladen Herceg, ž. vikar
mladen.herceg@tel.net.ba

fra Slavko Soldo, ž. vikar
slavko.soldo@tel.net.ba

fra Ante Kutleša, ž. vikar

fra Dragan Ružić, ž. vikar, ravnatelj Majčinog sela,
sam. diskret
druzic@libero.it

fra Josip Marija Katalinić, brat

fra Perica Ostožić, ž. vikar, duh. asistent Frame
pegaostojic@gmail.com

fra Zvonimir Pavičić, ž. vikar, duh. asistent OFS-a
zvonomir.pavacic@gmail.com

Samostan školskih sestara franjevki

Baraći bb
88 266 Međugorje
tel./faks: (036) 651 - 578

Duhovnik: fra Tomislav Pervan
tomislav.pervan@tel.net.ba

4. ŠIROKI BRIJEG – SAMOSTAN UZNESENJA BDM

Kardinala A. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel.: (039) 702-900
faks: (039) 702-935

Uprava

fra Tomislav Puljić, gvardijan
fra Stipe Biško, vikar
fra Ante Penava, ekonom

Župa Uznesenja BDM

Kardinala A. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
faks: (039) 702-936

Bratstvo

fra Tomislav Puljić, gvardijan
tomislavpuljic@yahoo.com

fra Stipe Biško, župnik, sam. vikar, dekan
stipe.bisko@gmail.com

fra Ante Penava, sam. ekonom
tonipenava@gmail.com

fra Serafin Hrkać, akademik, ž. vikar

fra Vendelin Karačić, ravnatelj Fr. Galerije
franjevacka.galerija@gmail.com

fra Berislav Kutle, de familia

fra Stanko Banožić, de familia
stanko.b@bluewin.ch; stanko.banozic@hotmail.com

fra Dane Karačić, ž. vikar, duh. asistent OFS-a
fradanek@gmail.com

fra Vitomir Musa, de familia
rимотив1@gmail.com

fra Drago Čolak, de familia

fra Ivan Kvesić, de familia

fra Ilija Šaravanja, de familia
ilija.saravanja@bluewin.ch

fra Miljenko Mića Stojić, definitor,
vicepostulator, ž. vikar
www.miljenko.info

fra Ivan Marić ml., ž. vikar
maric.iko@gmail.com

fra Dario Galić, ž. vikar
dagalic987@gmail.com

fra Augustin Čordaš, ž. vikar, duh. asistent Frame
gusta432@gmail.com

fra Jure Barišić, đakon

Rezidencije

1. POSUŠJE - Župa Bezgrješnog začeća BDM

88 240 Posušje
tel.: (039) 681-052
faks: (039) 680-79

fra Mladen Vukšić, župnik, dekan
mladen.vuksic@tel.net.ba

fra Milan Lončar, ž. vikar, povjerenik za Sv. Zemlju
milan.loncar@tel.net.ba

fra Ante Leko, ž. vikar

fra Marko Dragičević, ž. vikar, duh. asistent OFS-a
marko.dragicevic1947@gmail.com

fra Ivan Landeka st., ž. vikar
ivan.landeka@tel.net.ba

fra Ivan Penavić, ž. vikar, duh. asistent Frame
ivanpenavic@gmail.com

fra Jozo Hrkać, đakon

Kuće i župe samostanskog okružja

1. IZBIČNO – Župa sv. Josipa Radnika

88 220 Široki Brijeg

tel./faks: (039) 719-500

fra Robert Kiš, župni upravitelj
zupniuredizbicno@gmail.com

2. KOČERIN – Župa sv. Petra i Pavla

88 226 Kočerin
tel.: (039) 711-300

fra Mario Knezović, župnik, duh. asistent Frame
mario.knezovicc@tel.net.ba

fra Velimir Mandić, ž. vikar, duh. asistent OFS-a
velimir.mandic@tel.net.ba

3. LJUTI DOLAC – Župa sv. Ane

88 223 Ljuti Dolac
tel./faks: (039) 713-169
zupniuredljutidolac@gmail.com

fra Ante Kurtović, župnik
fraantekurtovic@gmail.com

4. POLJA, MASNA LUKA – Kuća molitve

Kapelanija sv. Ilije Proroka

p.p. 42
88 240 Posušje
tel./faks: (039) 718-100

fra Petar Krasić, upravitelj

fra Vinko Mikulić, kustos Hrvatske arh. zbirke u Gorici

5. POSUŠKI GRADAC – Župa sv. Franje Asiškog

88 243 Broćanac
tel./faks: (039) 694-321
www.posuski-gradac.com

fra Valentin Vukoja, župnik, duh. asistent OFS-a i Frame
metaljke@gmail.com

6. RAKITNO – Župa sv. Ivana Krstitelja

88 245 Rakitno
tel.: (039) 692-126
faks: (039) 692-533

fra Marinko Leko, župnik, duh. asistent OFS-a
marinko.leko@tel.net.ba

7. RASNO – Župa sv. Franje Asiškog

88 342 Dužice
tel.: (039) 712-555

fra Ignacije Alerić, župni upravitelj
ignacije.aleric@gmail.com

5. TOMISLAVGRAD – SAMOSTAN SV. ĆIRILA I METODA

Trg fra Mije Čuića 1
80 240 Tomislavgrad
tel.: (034) 352-091; 352-447
faks: (034) 352-808
www.samostan-tomislavgrad.info

Uprava

fra Sretan Čurčić, gvardijan
fra Slaven Brekalo, vikar
fra Mario Ostojić, ekonom

Župa sv. Mihovila Arkandela

Trg fra Mije Čuića 1
80 240 Tomislavgrad
tel.: (034) 352-091; 352-447
faks: (034) 352-808

Bratstvo

fra Sretan Čurčić, definitor, gvardijan, duh. asistent
OFS-a i Frame, koordinator 'Kuće molitve' u Masnoj Luci
sretan.curcic@tel.net.ba

fra Slaven Brekalo, župni upravitelj

fra Mario Ostojić, ekonom, ž. vikar
mario.ofm@gmail.com

fra Ante Pranjic, ž. vikar
a.pranjic@gmx.net

fra Mirko Bagarić, ž. vikar
fra.mirko.bagaric@gmail.com

fra Pero Čuić, de familia

fra Ante Ivanković, ž. vikar

fra Gabrijel Mioč, ž. vikar

fra Klement Galić, de familia
klement.galic@tel.net.ba

fra Josip Jolić, de familia
jozo.jolic@tel.net.ba; i.: 19. ožujka

fra Radomir Krišto, brat, sam. diskret

fra Anthony Burnside, ž. vikar, sam. diskret
asburnsi@bih.net.ba

fra Mate Tadić, ž. vikar
mathetaus@gmail.com

fra Dragan Bolčić, kandidat za đakona

Kuće i župe samostanskog okružja**1. BUKOVICA – Župa sv. Franje Asiškog**

80 243 Mesihovina

tel./faks: (034) 316-054

fra Mladen Rozić, župnik, sam. diskret
mladen.rozic@tel.net.ba

fra Petar Drmić, ž. vikar, duh. asistent Frame
petar.drmic@tel.net.ba

2. KONGORA – Župa Presv. Srca Isusova

80 244 Kongora

tel/fax: (034) 365-600

zupni.ured.kongora@tel.net.ba

fra Stjepan Martinović, župnik, duh. asistent Frame

3. ROŠKO POLJE – Župa sv. Ivana Krstitelja

80 247 Roško Polje

tel./faks: (034) 369-105

fra Jozo Radoš, župnik, ravnatelj „Kapi ljubavi“
duh. asistent Frame, sam. diskret**4. SEONICA – Župa Uznesenja BDM**

80 343 Mesihovina

tel.: (034) 368-043

zupni.ured.seonica@tel.net.ba

fra Vinko Kurevija, župnik, dekan, duh. asistent Frame
vinko.kurevija@tel.net.ba**5. ŠUICA – Župa sv. Ante Padovanskog**

80 249 Šuica

tel.: (034) 367-100

fra Mate Logara, župnik, vojni kapelan, duh. asistent Frame
matelogara@yahoo.com

fra Goran Čorluka, ž. vikar

corluka1@gmail.com

2. OŠLJE

tel.: 020 / 752-655

20 205 Topolo

fra Stipan Šarić, župni upravitelj: Ošje i Topolo
stipansaric@gmail.comfra Ivan Marić st., župni upravitelj: Smokovljani i Lisac
imaric1967@gmail.com**3. OREBIĆ - SAMOSTAN UZNESENJA BDM**

Celestinov put 6 - 20250 OREBIĆ

tel. 020 - 713 075

fra Šimun Romić, upravitelj samostana
simonrezani@gmail.com

fra Milan Jukić, brat, čuvar muzeja i galerije

**4. ZAGREB – SAMOSTAN BEZGRJEŠNOG
ZAČEĆA BDM**

Avenija Gojka Šuška 2

10 040 Zagreb-Dubrava

tel.: (01) 29-11-931

faks: (01) 29-11-935

www.herc-fra3.net

Uprava

fra Svetozar Kraljević, gvardijan

fra Ivan Landeka ml., sam. vikar

fra Josip Serđo Ćavar, sam. ekonom

Bratstvofra Svetozar Kraljević, gvardijan, duh. asistent OFS-a
fr.svetozar@gmail.comfra Ivan Landeka ml., odgojitelj bogoslova, sam. vikar
fraivanl@yahoo.comfra Josip Serđo Ćavar, pomoćni odgojitelj bogoslova,
duh. asistent Frame

serdjo_cavar@yahoo.com

fra Viktor Nuić, de familia
borislav.nuic@zg.htnet.hr

fra Jozo Zovko, isповједник

fra Zoran Senjak, bolnički dušobrižnik:

Kapelanijska u Kliničkoj bolnici Dubrava

Avenija G. Šuška 6

10 040 ZAGREB

tel.: (01) 290-23-13

fra Ivica Zovko, đakon, kateheta
ivica.zovko@zg.t-com.hrfra Frano Musić, policijski kapelan, biskupski vikar
za pastoral MUP-a i Redarstvenih službi RH
frano.music@zg.t-com.hr**HRVATSKA**

Pozivni telefonski broj 00385

1. BADIJA – SAMOSTAN UZNESENJA BDM

pp 102

20 260 Korčula

tel.: +385-20-712-566

faks: +385-20-711-561

fra Mate Dragičević, zadužen za obnovu samostana

2. SLANO – SAMOSTAN SV. JERONIMA

Slanskih pomoraca 4

20 232 Slano

tel./faks: (020) 871-277

1. Slano

Slanskih pomoraca 4

20 232 Slano

tel./faks: (020) 871-277

fra Ivan Boras, upravitelj samostana, župnik
ivan.boras@tel.net.bafra Luka Zorić
zoricluka654@gmail.comfra Damjan Perić, brat, ekonom
damjan.perich@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. PLAŠKI – Župa sv. Ane

Saborčanska 2
47 304 Plaški
tel.: (047) 573-353
faks: (047) 801-783

SABORSKO – Župa sv. Ivana Nepomuka

47 306 SABORSKO

fra Draženko Tomić, župnik
drazenko_t@yahoo.com

2. TOUNJ – Župa sv. Ivana Krstitelja

TRŽIĆ KAMENICA – Župa sv. Mihovila Arkandela
69 Tounj
47 264 Tounj
tel.: (047) 563-168

fra Ante Bekavac, župnik
antebekavac@gmail.com

BRAĆA U ZAPADNOJ EUROPI

AUSTRIJA

Pozivni telefonski broj 0043

ŽUPE

1. FROHNLEITEN

Hauptplatz 1
8130 FROHNLEITEN
tel.: (031) 262-488
faks: (031) 262-488-5
frohnleiten@graz-seckau.at

fra Šimun Oreč, župnik
+43-650-911-06-99

fra Dominik Ramljak, ž. vikar

2. MARIA SAAL

Tanzenberg 1
9063 MARIA SAAL

fra Franjo Vidović, profesor, rektor, župnik
franjo.vidovic@tanzenberg.com

ITALIJA

Pozivni telefonski broj 0039

fra Ivan Sesar, generalni definitor
tel.: 06 684 91 213
isesar@ofm.org
Via Sta. Maria Mediatrice 25
00 165 ROMA

fra Branimir Novokmet, student
Via Merulana 124 B
00185 ROMA
fbranekmet@gmail.com

fra Vjekoslav Milićević, student
Via Merulana 124 B
00185 ROMA
fravjekom@yahoo.com

fra Renato Galić, bogoslov

Na raspolaganju Generalnom ministru
za Europsko misijsko bratstvo,
Fraternità Missionaria Europea
Convento san Francesco
Via san Francesco 49
00036 PALESTRINA (RM), su:

Fra Drago Vujević
adresanovadrago@gmail.com

Fra Josip Vlašić
josipvl@gmail.com

Boravak:
Samostan Marijina pohođenja
Trg hodočasnika 2
HR- 52000 Pazin

NJEMAČKA

Pozivni telefonski broj 0049

HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE

1. AUGSBURG

Alte Gasse 15-A
86152 Augsburg
tel.: (0821) 519-802; 581-839
faks: (0821) 582-702
www.hkm-augsburg.de

fra Ivan Čilić, voditelj misije
ICilic@gmx.de

2. NERSINGEN

NEU – ULM
Alte Landstr.
89 278 NERSINGEN
tel.: 0049 – 7308 - 7734
www.hkm-neu-ulm.webnode.com

fra Ivan Leutar, voditelj misije
leutar@a1.net

3. SINGEN-VILLINGEN

Rielasingerstr. 41
78224 Singen
tel: (07731) 66-353
fax: +49 – 7731 – 749 – 464.
www.hkm-singen-villingen.de
info@hkm-singen-villingen.de
stan: Pfarrhaus St. Nikolaus
Singenerstrasse 14
78315 Böhringen Radolfzell
tel.: 0049 7732 941172

fra Dinko Grbavac, voditelj misije
d.grbavac@hkm-singen-villingen.de

ŽUPE

1. AUGSBURG

Inningerstrasse 29
86179 AUGSBURG
tel.: (0821) 881-103; faks: (0821) 883-254

fra Mate Čilić, župnik
mate.cilic@bistum-augsburg.de

2. BLANKENAU

Franziskanerkloster BLANKENAU
Propsteiplatz 7
36154 Hosenfeld
tel.: (06650) 254
faks: (06650) 85-98
Franziskaner.blankenau@gmx.de

fra Ljubo Lebo, župnik
tel.: (06650) 91-80-603

- Pfarrei St. Antonius der Einsiedler
36137 Grossenluder-OT Mus, Kirchweg 1
i - Pfarrei St. Johannes der Täufer
36137 Grossenluder-OT Kleinluder, Scharfe Ecke 4

fra Robert Crnogorac, upravitelj kuće; župnik
Pfarrei St. Peter und Paul
36154 Hosenfeld, Kirchberg 7
robert.crnogorac@gmx.de

fra Stipe Pervan, župnik
0049-6650-918-06-05
- Pfarrei St. Simon und Judas
36154 Hosenfeld-OT Blankenau, Propsteiplatz 7
i - Pfarrei St. Simplizius, Faustinus und Beatrix
36154 Hosenfeld-OT Hainzell, Kirchbergstrasse 5

fra Mladen Sesar, ž. vikar u Pastoralverband-u
„Kleinheiligkreuz“

ŠVICARSKA

Pozivni telefonski broj 0041

HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE

1. AARAU

Bahnhofplatz 1
5400 BADEN
tel.: 062-8220474
faks: 062-8225775

fra Nikola Leutar
Tödistrasse 21
5430 WETTINGEN
nleutar@bluewin.ch

2. BASEL

Kleinriehenstrasse 53
4058 Basel
tel./faks: (061) 692-76-40
hkmbasel@bluewin.ch

fra Petar Topić, voditelj misije

3. BERN

Quartiergasse 12
3013 Bern
tel.: (031) 331-56-52
faks: (031) 332-12-48
www.hkm-bern.com

fra Gojko Zovko, voditelj misije
goja.z@bluewin.ch

4. FRAUENFELD

Klosterliweg 7
8500 Frauenfeld
mob.: +41 79 101 42 84
hkmfrauenfeld@bluewin.ch
www.hkm-frauenfeld.ch

fra Mika Stojić, voditelj misije
mika.stojic@gmail.com

5. GRAUBÜNDEN
Gartaweg 15
Postfach 35
7203 Trimmis Gr
tel./faks: (081) 353-160-86

fra Ante Medić, voditelj misije
medi.a@bluewin.ch

6. LAUSANNE - WALLIS
Rue de la Borde 25
1018 Lausanne
tel./faks: (021) 647-07-57
www.cromission-wallis.ch

fra Vladimir Ereš, voditelj misije
vlado@cromission-wallis.ch

7. LUZERN
Hrvatska katolička misija
Kath. Kroatenmission
Matthofring 2/4
CH - 6005 Luzern
Tel.: 0041 41 360 04 47; 041 360 15 04
Fax: 0041 41 360 01 73
Web: www.hkm-luzern.ch
Mail: hkm.luzern@bluewin.ch

fra Branko Radoš, voditelj misije
Mob.: 0041 79 541 35 08

8. SOLOTURN
HKM Solothurn
Reiserstrasse 83
CH-4600 Olten
tel: 0041-62-2964100
faks: 0041-62-294101

fra Šimun Čorić, voditelj misije
sito.coric@gmx.net

9. ST. GALLEN
Paradiesstrasse 38
9000 St. Gallen
tel.: (071) 277-83-31
faks: (071) 277-83-36
info@hkm-stgallen.ch; www.hkm-stgallen.ch

fra Mijo Pinjuh, voditelj misije, definitor
fra_mico@bluewin.ch

10. TICINO
Al Mai 18
6528 Camorino
tel.: (091) 840-23-06
faks: (091) 840-29-05

fra Slaven Mijatović, voditelj misije
slavenmijatovic777@gmail.com

11. ZUG
Landhausstr. 15
6340 Baar Zg
tel.: (041) 767-71-43
faks: (041) 767-71-44
hkm@zg.kath.ch

fra Slavko Antunović, voditelj misije
Langgasse 18
6340 Baar Zg
tel.: (041) 763-11-86
mob.: 0041/799391393
slavko.antun@gmail.com
slavko.antunović@ka.htnet.hr

12. ZÜRICH
Schlossgasse 32
Postfach 9057
8036 Zürich
tel.: (044) 455-80-60
faks: (044) 461-19-39
hkm.zuerich@bluewin.ch; www.hkm-zuerich.ch

fra Ivan Prusina, voditelj misije
ivan.prusina@bluewin.ch

fra Stjepan Neimarević, misionar

fra Vine Ledušić, misionar
vineledusic@yahoo.it

ŽUPE

1. AEDERMANNSDORF/SO
Dorfstrasse 201
4714 AEDERMANNSDORF/SO
tel./faks: (062) 394-18-11

fra Ivan Bebek, ž. vikar
ivan.bebek@ggs.ch

2. NETSTAL, GL
Kreuzbuhlstr. 9
8754 NETSTAL, Gl
tel.: (055) 640-17-75
faks: (055) 640-57-03

fra Ljubo Leko, župnik župe Netstal i
ž. upravitelj župe Glarus
ljubo.leko@bluewin.ch

BRAĆA U KUSTODIJI

Hrvatska franjevačka kustodija Svetе Obitelji

4848 South Ellis Avenue
CHICAGO (IL) 60615
tel.: (773) 536-05-52
faks: (773) 536-20-94
www.crofranciscans.com
chicagoofm@gmail.com

Uprava

fra Jozo Grbeš, kustos
fra Marko Puljić, savjetnik
fra Miro Grubišić, savjetnik
fra Nikola Pašalić, savjetnik
fra Dražan Boras, savjetnik

SAD

Pozivni telefonski broj 001

1. CHICAGO – SAMOSTAN SV. ANTE

4848 South Ellis Avenue
Chicago (IL) 60615
tel.: (773) 373-34-63; faks: (773) 268-77-44

Uprava

fra Josip Nenad Galić, gvardijan
fra Jozo Grbeš, kustos, sam. vikar

Bratstvo

fra Jozo Grbeš, kustos
+1-773-386-05-52
Jgrbes@gmail.com

fra Josip Nenad Galić, gvardijan
Josephgalic@aol.com

fra Filip Pavić, de familia
philpav@aol.com

fra Pavo Maslać, de familia

fra Ilija Puljić, de familia
vlahic@personainternet.com

fra Antonio Musa, đakon

fra Luka Čorić, bogoslov

fra Stipe Rotim, bogoslov

fra Lovro Šimić, bogoslov

ŽUPE

1. CHICAGO – Mission of Bl. A. Stepinac
6346 N. Ridge Avenue - Chicago, IL 60660
tel.: (773)-262-05-35; faks: (773) 262-46-03
Bastepinacchicago@sbcglobal.net

fra Dražan Boras, župnik
brljica@yahoo.com

2. CHICAGO – Župa sv. Jeronima
2823 S. Princeton Ave. - Chicago, IL 60616
tel.: (312) 842-18-71; faks: (312) 842-64-27
www.stjeromecroatian.org

fra Ivica Majstorović, župnik
frivicam@hotmail.com
Skype: ivica.majstorovic

fra Stipe Renić, ž. vikar, voditelj Hrvatskog
etničkog instituta
stiperenic@yahoo.com

3. CHICAGO – Župa Presv. Srca Isusova
2864 East 96th Street
Chicago, IL 60617
tel.: (773) 768-14-23
faks: (773) 768-37-50
shcroat@aol.com

fra Stephen Bedeniković, župnik
sbofm25@aol.com

4. MILWAUKEE – Župa Presv. Srca Isusova
917 North 49th Street
Milwaukee, WI 53208
tel.: (414) 774-94-18
faks: (414) 774-74-06
sh.croatian@yahoo.com

fra Ivan Strmečki, župnik
IvanOFM@aol.com

**5. NEW YORK – Župa sv. Ćirila i Metoda i
sv. Rafaela**
502 West 41st Street
New York, NY 10036
tel.: (212) 563-33-95
faks: (212) 868-12-03
crkva.nyc@verizon.net; www.crkvany.org

fra Nikola Pašalić, župnik
kuca502@gmail.com

fra Željko Barbarić, ž. vikar
zeljkobarbaric@gmail.com

6. ST. LOUIS – Župa sv. Josipa
2112 S. 12th Street
St. Louis, MO 63104
tel./faks: (314) 771-09-58
sjchurch@netzero.net

fra Stjepan Pandžić, župnik
s.pandzic@sympatico.ca

7. WEST ALLIS – Župa sv. Augustina
6762 West Rogers St.
West Allis, WI 53219
tel.: (414) 541-52-07
faks: (414) 541-02-73
www.staugwaexecpc.com

fra Lawrence Frankovich, župnik
Lafranofm@aol.com

8. BEAUFORT (SOUTH CAROLINA)
70 Ladys Island Dr.
Beaufort SC 29907

fra Robert Galinac, vojni kapelan

KANADA
Pozivni telefonski broj 001

ŽUPE

1. KITCHENER – Župa Sv. obitelji
180 Schweitzer Street
Kitchener, Ontario, N2K-2R5
tel.: (519) 743-71-21
faks: (519) 743-29-64

fra Miro Grubišić, župnik

2. LONDON – Župa sv. Leopolda Mandića
2889 Westminster Dr.
London, Ontario, N6N 1L7
tel.: (519) 681-84-72
faks: (519) 681-21-20

fra Zvonimir Kutleša, župnik
zkutlesa@yahoo.ca

3. MONTREAL – Župa sv. Nikole Tavelića
4990 Place de la Savane
Montreal, Quebec, H4P-1Z6
tel.: (514) 739-74-97
faks: (514) 737-68-03

fra Tomislav Pek, župnik
tomislavpek@gmail.com

4. NORVAL – Hrvatsko franjevačko središte „Kraljica mira“
9118 Winston Churchill Blvd.
Norval, Ontario, L0P -1K0
tel.: (905) 456-32-03
faks: (905) 450-8771
cfcnorval@gmail.com;
www.norvalqueenofpeace.com

fra Marko Puljić, župnik
markopofm@gmail.com

fra Jozo Grubišić, župni vikar
fra.j.grubisic@progression.net

5. SAULT STE MARIE – Župa Majke Božje zaštitnice putnika
466 Second Line East
Sault Ste Marie, Ontario
P6B-4K 1
tel.: (705) 253-81-91
faks: (705) 253-88-04

fra Veselko Kvesić, župnik
vkvesic@hotmail.com

6. WINDSOR – Župa sv. Franje Asiškog
1701 Turner Road
Windsor, Ontario, N8V-3J9
tel.: (519) 252-68-71
faks: (519) 252-69-42
francisofassisi@cogeco.net;
www.stfranciscroatian.com

fra Ljubo Branimir Lebo ml., župnik
ljubo@cogeco.net

